Doğan Kardeş

Ağustos 1962 ★ 125 Kuruş

HAYVAN DOSTLARI

Serpil Toktay

Eser Emerk

Ilknur Nail

Beki Hodara

Tarık Gümersel

Semra Okay

Saffet Özcömert

Hatice Zaim

Yıldırım Durmaz

Nihat Demirdöğer

Gönül Makal

Hülya Kantarcıoğlu

Erol Özcan

Mehmet Vahaboğlu

Yasemin Durmaz

Fatma Altınay

Necip Duran

Yalçın Duran

Müjde Karasarlıoğlu

Seçkin Gündüz

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı: 521 - Ağustos 1962

Kuruluşu: 23 Nisan 1945
Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi: Kâzım Taşkent ✶ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✶ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✶ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✶ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✶ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✶ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasasına» uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Lûtfen dikkatle okuyunuz :

Yoooo.. Bu olmadı!

Tatil yarışmalarımıza hikâyeler, şiirler, resimler, karikatürler gelmeye başladı. Buna çok seviniyoruz. Demek kardeşlerimiz boş durmuyorlar, çalışıyorlar, düşünüyorlar, yazıyorlar, resim yapıyorlar, karikatür çiziyorlar... Çok iyi, çok güzel, çok parlak...

Fakat, üzülerek görüyoruz ki, gelen hikâye, şiir, resim, karikatürlerin çoğu bizim ilân ettiğimiz yarışma şartlarına uygun değil. Bunun üç sebebi olabilir :

1. Kardeşlerimiz yarışmalarımızın şartlarını okumadan, çalakalem akıllarına ne gelirse yazıyorlar, çiziyorlar.
2. Okuduklarını anlamıyorlar.
3. İşi ciddiye almıyorlar.

Siz de kabul edersiniz ki, bunların üçü de iyi şeyler değil.

Bakın yarışmalarımızın ana şartını bir kere daha beraberce gözden geçirelim:

«Göndereceğiniz hikâyelerin, şiirlerin, resimlerin, karikatürlerin hep tatil aylarında kendinizin doğrudan doğruya yaşadığınız, gördüğünüz, duyduğunuz konular üzerine olmasını sakın unutmayınız.

Resimleri ve karikatürleri ayrı ayrı kâğıtlara çiziniz.

Karikatürler mutlaka çini mürekkebi ile yapılmış olmalıdır.»

■

GÜLER YÜZLÜ FOTOĞRAFLAR İSTİYORUZ

Hayvan dostları kardeşlerimizin fotoğrafları çokluk asık suratlı, somurtkan, içlerinde gülen, neşeli olanları pek az. Bu neden böyle? Bize güler yüzlü fotoğraflar gönderin. Gülerseniz daha güzel olursunuz. İnanmazsanız bir deneyiniz.

■

30 Ağustos Zafer Bayramı hepimize kutlu olsun.

İki Büyük Zaferden İki Güzel İnsanlık

Bizans ordularını bozguna uğratan Alp Arslan

Ağustos 1071 Malazgird

İMPARATOR Romanus Diogenes'in Bizans orduları, Malazgird meydan savaşında (Ağustos 1071) Selçuklu Türk sultanı Alp Arslanın orduları önünde bozulmuş darma-dağın olmuştu. O sırada atı vurulup kendisi de yaralanan İmparator Romanus esir düştü ve savaş alanının tehlikeli kargaşalığı içinde korkunç bir gece geçirdikten sonra ertesi sabah Sultan Alp Arslanın huzuruna çıkarıldı.

Esirin kılığı ve hali öylesine perişandı ki onun gerçek imparator Romanus olduğu ancak kendisini daha önceleri yakından tanımış olan elçilerin şahitlik etmeleri üzerine anlaşılmıştı.

Mağlûp Bizans hükümdarı galip Türk Sultanının huzuruna çıkınca o zamanın âdetine uyarak yüzükoyun yere kapandı ve üstüne bassın diye ensesini galip Sultanın ayaklarına uzattı. Fakat Alp Arslan onu çevik bir hareketle kolundan tutup ayağa kaldırdı ve içten bir şefkatle üç defa üst-üste elini sıktı, hayat ve itibarının tam bir emniyet altında olduğunu, kendisine bildirdi. Talihinin bu tecellisine karşı ona kalbine huzur ve güven verecek sözler söyledi.

Sonra Romanus Sultanın otağına yakın bir çadıra götürüldü ve kendisine hizmet etmek için yanına adamlar verildi.

Mağlûp Bizans hükümdarı öğle ve akşam yemeklerini de Alp Arslan'ın sofrasında şeref mevkiinde onunla birlikte yiyordu. Sekiz gün süren bu sofra buluşmalarında Alp Arslan konuşurken sözleri ve tavrı ile esir hükümdarı incitmemeğe son derece dikkat ediyordu.

İki devlet arasında yeniden kurulacak münasebetler üzerine görüşüleceği sırada Alp Arslan Romanus'a sordu: «Benden size karşı nasıl bir muamele bekliyorsunuz?»

Romanus şu cevabı verdi: «Zalim bir adamsanız beni öldürürsünüz; mağrur bir adamsanız beni savaş arabanızın tekerleklerine bağlar sürüklersiniz; menfaatinizi düşünürseniz bir haraç alır, beni ülkeme yollarsınız.»

Buna karşı Alp Arslan «Peki,» dedi, «Ya talih size gülseydi de ordularınız galip gelseydi, siz bana ne yapardınız?»

Mağlûp Romanus Diogenes hiç çekinmeden şu cevabı verdi: «Ben galip gelseydim, sizi kamçılatırdım.»

Alp Arslan elindeki esirin bu nankör küstahlığına karşı hiç bir şey söylemedi, sadece gülümsedi.

Romanus Diogenes barış antlaşması imzalandıktan sonra Alp Arslan tarafından dostça uğurlandı ve yanına verilen bir Türk muhafız kıtasının himayesi altında sağ salim memleketine döndü.

(XVIII. asır İngiliz tarihçisi Edward Gibbon'un «Roma İmparatorluğunun Çöküşü ve Yıkılışı» adlı eserinden.)

☆

2 Eylûl 1922 Uşak

Yunan orduları Dumlu-

Sonra Örneği

pınarda Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularına yenilerek ezilip darmadağın olunca başkumandan General Trikopis ile kumandanlardan General Dionis Türk kuvvetlerine teslim olmuştu.

Eylülün ikinci günü galip Türk ordularının Başkumandanı Mustafa Kemal Paşa mağlûp Yunan ordularının iki esir generalini Uşak'ta kabul etti.

Kemalettin Paşa ile Nureddin Paşa tarafından getirilen iki Yunan generali Türk kumandanlarının bulunduğu odaya girdikleri zaman Türk Başkumandanı Mustafa Kemal Paşa, kumandanlardan Fevzi ve İsmet Paşaların arasında ve hepsi ayakta duruyorlardı. Türk generallerinin elbiseleri erlerinki gibi sade idi; yüzleri hareketsiz ve sakindi. İki Yunan generali ise sırmalı üniformalar giymişlerdi. Yüzlerinden ve ellerinden son derece sinirli oldukları belli oluyordu.

Yunanlıların selâmlarına Fevzi ve İsmet paşalar hafif bir baş selâmı ile cevap verdiler, ellerini uzatmadılar. Sahneye hâkim olan Mustafa Kemal Paşa idi. O askerlik alanında bir büyük sanatkâr ve savaşlarda oyunun kaidelerine uyan bir sporcu idi. Türk Başkumandanı bu anda ne Yunan kumandanlarının kılıklarına bakıyor, ne de onların emrindeki askerlerin yaptıkları kötülükleri düşünüyordu. Savaş alanında yere vurduğu adamın harb kaidelerine uygun olarak, tıpkı sırtını yere getirdiği pehlivanın elini sıkan galip pehlivan gibi, elini sıktı ve birkaç saniye öylece tuttu. İlkin bir tercüman vasıtası ile, sonra fransızca konuştular.

Milli Mücadelenin eşsiz kahramanı Atatürk

Mustafa Kemal Paşa:

— Oturun general, yorulmuş olacaksınız, dedi.

Bir masanın etrafına oturdular. Mustafa Kemal Paşa esir Yunan generallerine sigara verdi, kahve getirtti. Yaptıkları savaşın cereyanı ve sonucu üzerinde tartıştılar. Türk Başkumandanı esir Yunan generallerine yaptıkları

(Devamı S. 45 de)

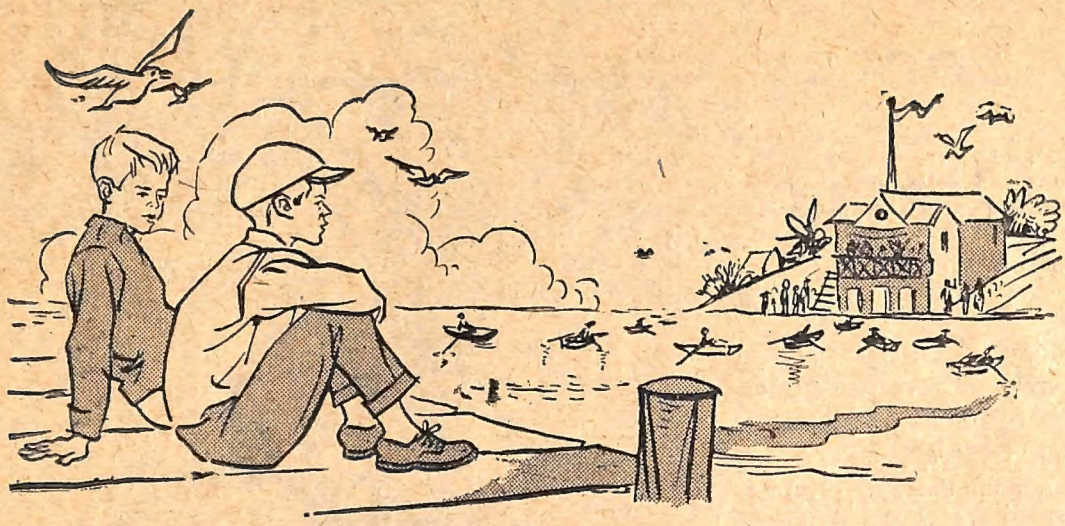

Yaman Balıkçı

AHMET Bey oltasını ve gereken araçları minik kamyonetin arkasına yerleştirirken oğlu Altan bir köşede durmuş kendisini seyrediyordu. Son dakikaya kadar da büyük bir ümitle bekledi. Bu defaki balık tutma yarışmasına babasının kendisini de götüreceğinden emindi.

Fakat az sonra bütün ümitleri kırılıverdi. Tam babasının kendisini kamyonete binmesi için çağırmasını beklerken hiç ummadığı bir konuşmayla karşılaştı. Babası şöyle diyordu: «Altan ne yazık ki bugün sana gel diyemiyeceğim. Senin usta bir balıkçı olduğunu biliyorum fakat bu hayli yorucu ve çetin bir yarışma. Ancak biraz daha büyüyünce katılabilirsin.»

Altan daha fazla dayanamadı. «Babacığım» diye söze başladı. «Ben küçük değilim. On bir yaşımı doldurdum. Yarışmaya giren çocukların bazısı benim kadar bile değil» diye babasını düşüncesinden caydırmağa çalıştıysa da sözleri sonucu değiştiremedi.

Ahmet Bey tatlı tatlı gülümseyip «Haklısın, yavrum. Bu yarışmaya çocuklar da giriyorlar ama büyüklerin

AYVA-İNCİR

Bir gün Hoca, evinin bahçesinden,
Timur'a bir hediye götürmeyi tasarlar.
Ayırır, tazesinden körpesinden,
Çeşit çeşit incirler, şeftaliler, ayvalar.
Nihayet ayvada kılar kararı
Bir sepete doldurup ayvaları
Giderken...
Vazgeçer birden.
Der ki: «İncir daha münasip düşer.»
Ayvaları boşaltıp üçer beşer,
İncir dizer yerine;
Güzelce yaprak döşer üzerine.
İş gayrı bir sunma işine kalır.
Bu emsalsiz hediyenin sahibi,
Koluna sepeti taktığı gibi,
Bir anda soluğu sarayda alır.

işlerine engel olmaktan başka bir iş yaptıkları yok.» diyerek kamyonete binip uzaklaştı.

Annesi araya girerek çocuğun gönlünü etmeğe çalıştı. «Üzülme Altan, sen de bana balık tutarsın. Akşam yemeğine balık kızartması yapmayı kararlaştırdım. Eğer baban tutamazsa akşama sofradan yarı aç kalkmak zorunda kalacağız.»

Altan kırgın kırgın, «Nasıl olsa babam bir sürü tutar. Yarışmaya katılmadıktan sonra kuru kuru balık avlamanın ne tadı olur sanki?» diye söylendi.

Az sonra en çok sevdiği arkadaşı Yılmaz çıkageldi. Çocuk, Altan'ın yüzünü asık görünce durumu hemen anladı. Kendisini biraz oyalamak için «Haydi gel iskeleye gidelim. Oradan yarışmaya katılan balıkçıların bir kısmını görebiliriz» dedi.

Altan arkadaşıyla birlikte rıhtıma doğru yürürken içindeki sıkıntının hafiflediğini hissediyordu. Denizden esen hafif ılık rüzgâr, manzaranın güzelliği, neşesini yerine getirmişti.

Küçük koy'un tam karşısında büyükçe bir kalabalığın toplanmış olduğunu gördüler. Bunların çoğu ayaklarına çizme, sırtlarına muşamba veya deri ceket giymiş adamlardı. Kıyıda bir sürü kayık da göze çarpıyordu.

Altan karşıya dikkatle baktıktan sonra derin derin nefes alarak, «Ne zamandır bugün orada olacağımı kurup durmuştum. Sabahleyin giderken babamın beni de beraberinde götüreceğini umuyordum. Fakat yaşımın küçüklüğünü ileri sürerek daha birkaç yıl beklemem gerektiğini söyledi» dedi.

Yılmaz «Altan» dedi, «seni övüyorum sanma. Çevremizdeki usta balıkçıların bir listesi yapılsa buna mutlaka sen de girersin.»

Altan «yok» dedi, «öyle dediğin kadar iyi bir balıkçı değilim ama şu yarışmada bir de ben şansımı denemek isterdim.» Bu defa Yılmaz konuyu değiştirerek dedi ki:

«Şimdi bunları bir yana bırakalım. Annen arkamızdan akşam yemeği için balık getirirsen çok iyi olur diye seslenmişti. Haydi biz de açılalım. Belki işimiz yolunda gider de birşeyler tutabiliriz.» dedi.

Altan hemen, «Nasıl olsa babam getirecek» diye itiraz etti. «O her çıkışında bir sürü balık tutar. Bu defa yarışmayı mutlaka o kazanacak. Kimbilir ne kocaman balıklar yakalıyacak» dedi. Sonra küskün küskün sözlerine şunları ekledi:

«Bana da şansımı deneme fırsatını verselerdi ne olurdu sanki?»

Çocuklar tahta iskeleye oturup denizi seyretmeğe başladılar. Martıların suya dalıp çıkmalarından etrafa saçılan su damlacıkları güneş ışığında pırıl pırıl parlıyordu. Gökte pamuk yığınını andıran bir bulut belirdi. Arkasından yosun kokusunu tâ içerilere taşıyan serin bir rüzgâr esmeğe başladı.

Balıkçılar kayıklara bindiler. Az sonra bir düdük öttü ve balık tutma yarışması başladı. Altan gözlerini kayıklara dikmiş en ufak hareketleri bile kaçırmamağa çalışıyordu.

Kayıklar kıyıdan uzaklaşıyorlardı. Altan bir yandan gözleriyle onları takip ediyor, bir yandan da kafasından türlü türlü düşünceler geçiriyordu. O sırada kayıklardan birinde olmak, birincilik kazanmak amacıyla oltayı denize atmak kimbilir ne zevkli bir şeydi. Sonra aklına akşam yemeğine balık bekliyen annesi geldi. Ya babasının şansı kötü giderse ne olacaktı.

Hemen yerinden fırlayıp, «Haydi Yılmaz, balık tutmağa çıkıyoruz» dedi. «Ben

---

Birkaç dakika bekledikten sonra
Çıkarılır huzura.
Ama nedense işler aksi gider;
Timur bu hediyeyi görünce hiddet eder.
Bir saygısızlık sayar bunu kendi katına;
Memnun olmaz böyle bir ziyafetten;
İncirleri alıp alıp sepetten
Yapıştırır Hocanın suratına
Hocada ne üzülmek, ne de keder.
Timur şaşırır: «Hoca! Ne diyorsun?
Halini görmüyor da Hakka şükrediyorsun.»
Hoca cevap verir: «Şükür Tanrıya!
Şu sepet daha demin ayvayla doluydu ya.
Ya getiriverseydim o sepeti?
Kafa göz kalır mıydı bende şimdi?»

Orhan Veli KANIK

(Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan «Nasrettin Hoca» adlı kitaptan)

şimdi evden oltaları alıp gelirim.»

Az sonra geri döndü. Çocuklar kayığa binip kıyıdan uzaklaşmağa başladılar.

Altan oltasına kocaman bir yem takıp suya attı. Sonra neşeli neşeli: «Şimdi de oltalarımızla balıklar kovalamaca oynasın bakalım» diye söylendi.

Balık avına çıkmak Altan'ın çok sevdiği bir spordu. Oltasını denize attı mı her şeyi unuturdu. Az sonra da sabahki üzüntüsü, hattâ körfezdeki yarışma bile aklından çıkıverdi.

Aradan saatler geçtiği halde çocuklardan hiç birisi ufak bir balık bile yakalıyamadı. Bir ara Altan, «herhalde akıntı, bütün balıkları açığa sürüklemiş» diyecekti ki oltası kuvvetle sarsılmağa başladı. Çocuk bütün ipini koyuverdi Arkadaşı sevinçle ellerini çırparken Altan büyük bir ciddiyetle iki yana sallanan oltasının sopasını sımsıkı tutmağa çalışıyordu. Az sonra sopa bir yarım daire şeklinde kıvrıldı ve kocaman bir balık sudan dışarı fırladı. Yılmaz, «Dikkat et, oltan kırılacak» diye arkadaşlarına seslendi.

Altan'ın sopası gittikçe kıvrıldığından ve büyük balık oltadan kurtulmaya çalıştığından suda girdaplar meydana geliyordu. Hayvan durmadan kendisini dışarı atıyordu. Altan oltasını öylesine ustalıkla idare etti ki, az sonra balığı kayığa almayı başardı.

Yılmaz, «ne kadar büyükmüş» diye bağırmaktan kendini alamadı. «Bunu görünce kimbilir annen ne kadar sevinecek.»

Altan etrafına bakınarak telâşlı telâşlı, «Akıntı bizi açığa sürüklüyor. Sen balığa göz kulak ol. Ben kıyıya doğru kürek çekeyim. Sahilden çok uzaklaşırsam annem darılır. Tabiî bu babamın da hiç hoşuna gitmez.»

Çocukcağız bütün gücüyle küreklere asıldıysa da akıntıya karşı koyamıyordu. Açıldıkça açılıyorlardı Az sonra da kendilerini yarışmaya katılan kayıkların arasında buldular.

Balıkçılardan biri «bir şeyler yakalıyabildiniz mi bari?» diye çocuklara seslendi. Yılmaz balığı yukarı kaldırarak, «Bunu Altan tuttu» diye bağırdı.

Adam başını iki yana salladı ve kayığı oradan uzaklaştırmak için olanca gücüyle küreklere asıldı. Aksilik bu ya, onu bir türlü akıntının tesirinden kurtaramıyordu.

Az önce çocuklarla konuşan adam kayığını onlarınkine yaklaştırarak tekrar seslendi. «Bakın hakem şurada.»

Altan uzaklaşmağa çalışıyor, fakat adam durmadan çocukların yarışa katılanların balıklarının tartıldığı yere gitmelerini söyleyip duruyordu Zaten akıntının da etkisiyle kendilerini hakemin önünde buldular.

Tuttukları balık kantara vurulduğunda da herkesin ağzı açık kaldı. Çünkü yarışmaya katılanların yakaladıklarının en ağırıydı bu.

Ahmet Bey bir köşede durmuş onlara bakıyordu. Altan onu görür görmez, bir nefeste «inan ki, babacığım ben bu yarışmaya isteyerek girmedim» dedi.

Yılmaz da, «evet, evet amcacığım bizi buraya akıntı sürükledi» diye arkadaşını destekledi. Ahmet Bey, «Biliyorum Yılmaz, Altan'ın akıntıdan kurtulmak için nasıl bütün gücüyle küreklere asıldığını uzaktan gördüm. Kaldı ki Altan benim yapma dediğim şeyi kasden yapacak kadar saygısız değildir.» Sonra Altan'a dönüp dedi ki: «İlkin bu kadar iri bir balık yakaladığın için seni tebrik edeyim. Annen de buna pek sevinecek. Bugün benim günüm değilmiş, ufacık bir şey bile yakalıyamadım.»

Altan babasına teşekkür ettikten sonra Yılmaz'a, «Annenden izin al da bu gece yemeğe bize gel. Balığı çıkarmak için sen de benim kadar uğraştın. Yarısı senin tabiî»

Eve giderken Altan'ın sevincine diyecek yoktu. Hem babasının sözünden çıkmamış hem de yarışma birincisi olmuştu.

Ertesi yıl babasının artık izin vereceğinden emindi. Bu defa gerçekten yarışmaya katılabilecekti.

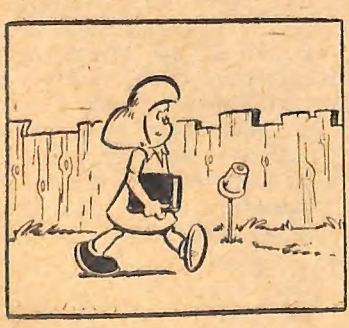

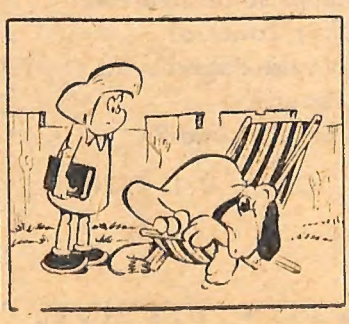

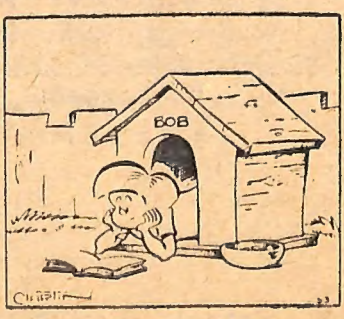

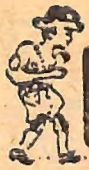

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Her çürük ağrımaz

Karagöz — Merak ettim, bu saate kadar neredeydiniz ayol?

Karagözcük — Babacığım, bugün annemle dişçiye gideceğimizi bilmiyor muydun?

Karagöz — Sahi, unutmuşum da gözlerim yollarda kaldı

Karagözcük — Dişçide işimiz uzadı.

Karagöz — Neden?

Karagözcük — Ağzımda tam beş tane çürük diş varmış da ondan.

Karagöz — Ne? Beş çürük diş mi varmış ağzında?

Karagözcük — Ya, ben de şaştım bu işe doğrusu.

Karagöz — Bu zamana kadar nasıl farkına varmadın?

Karagözcük — Hiç biri ağrımadı ki, babacığım.

Karagöz — Her çürük diş ağrımaz.

Karagözcük — Bereket versin daha başlangıçta imiş de, doktor hepsini bir bir doldurdu.

Karagöz — Canın acıdı mı?

Karagözcük — Ben de çok korktum ama, hiç acımadı, babacığım. Çürükler daha sinirlere kadar gitmediği için hiç ağrı duymadım. Tam zamanında gitmişiz doktora. Eğer biraz daha gecikseymişiz ağrıdan duramıyacakmışım. Talihim varmış...

Karagöz — Annen senin çok akıllı kadındır vesselâm!

Karagözcük — Doğrusu öyle babacığım Ben dişçiye hiç gitmek istemiyordum. Annem zorladı da gittik. Ne iyi etmiş de zorlamış.

Karagöz — Tevekkeli dememişler her altı ayda bir dişçiye görünün diye.

Karagözcük — Bundan sonra hiç ihmal etmiyeceğim, altı ayda bir dişçiye gideceğim. Diş ağrısı çekilir şey değil doğrusu. Geçen sene hani yüzüm davul gibi şişmişti ağrıdan da haftalarca dişçiye taşınmıştık. Annem beni yarın da doktora götürecek.

Karagöz — Yine nen var?

Karagözcük — Merak bu ya. Kurt, solucan filân var mı diye muayene ettirecekmiş

Karagöz — Doğrusu rengin benim de pek hoşuma gitmiyor. Doktor büyük aptestini muayene eder, kurt veya solucan varsa derhal anlar. Bir ilâç verir hepsini düşürür kurtulursun.

Karagözcük — Söz aramızda babacığım, galiba yine bir şeyler var içimde... Kendimi hiç iyi görmüyorum. Biraz da dermansızlık var üzerimde.

Karagöz — Nereden anladın bakayım?

Karagözcük — Arasıra karnım ağrıyor, salyam akıyor, sonra bir yerim de boyuna kaşınıyor.

Karagöz — Ha öyleyse hiç durmadan doktora görün. Aferin sana oğlum, görüyorum ki, kendine bakmasını öğrenmişsin.

Karagözcük — E tabii babacığım... Öğretmenimiz bize «Her şeyin başı sağlık» der durur.

Karagöz — Hakkı da var. Sağlık olmayınca, insan ne çalışabilir, ne oynıyabilir, ne keyfi kalır, ne de neşesi...

BİR YER DÜŞÜNÜYORUM

Bir yer düşünüyorum bembeyaz
Bir yer düşünüyorum kuzularla kuşlarla dolu
Bilmediğim hayvanlarla dolu
Küçük küçük çocuklarla dolu
Her istediğim olsun orada
Orada benim küçük küçük arkadaşlarım olsun
Küçük küçük, şirin şirin arkadaşlar
Bir yer düşünüyorum toz pembe
Hiç ölüm olmasın orada.

Nermin TOROS

Ölümle burun buruna geçmiş bir hayat:

ERNEST HEMINGWAY

FOSSALTA di Piave adlı İtalyan köyü top mermilerinin yankısıyla inlerken ateş hattındaki görevlerinden dönen İtalyan askerleri çikolata dağıtan genç bir Amerikalıya doğru yöneldiler. Bunların hallerinden son derece yorgun oldukları anlaşılıyordu. Bu olay 8 Temmuz 1918 de gece yarısı İtalyanların Avusturya'ya yaptıkları baskın sırasında geçiyordu. Amerikalı gönüllü daha yirmisinde bile değildi. Gece karanlığından faydalanarak bir İtalyan piyade birliğine çikolata dağıtmağa gelmişti.

Amerikalı daha birkaç kişiye yiyecek veremeden Avusturya hatlarından ge-

Hemingway'e Nobel armağanı kazandıran eser:

İHTİYAR ADAM

GULF Stream sularında kocaman bir balık vardı. Bu güçlü balığın üstü gümüş renkliydi. Ağır kuyruğu bir tırpan gibi keskindi.

Gulf Stream'in yaladığı kıyılardaki bir köyde bir balıkçı oturuyordu. İhtiyar bir adamdı. Avurtları çökmüş ensesinde ve yüzünde derin kırışıklıklar belirmişti ama yine de güçlü kuvvetli ve son derece usta bir balıkçıydı. Son günlerde şansı hiç iyi gitmiyordu. Seksen dört gündür hiçbir şey yakalıyamamıştı.

Seksen beşinci gün ihtiyar adam öbür kayıkların hepsinden daha uzaklara açıldı. Bu arada da derin denizlerde dolaşan büyük balığı yakaladı.

Balıkla balıkçı arasındaki çekişme eşit kuvvetteki iki düşmanın savaşı haline gelmişti. Büyük balık, kayığı arkasından sürükliyerek durmadan açık denizde ilerliyordu. Bu arada ihtiyar adam balığın birdenbire dibe dalarak kayığı batırmasına engel olmak için canını dişine takmış didinip duruyordu.

İhtiyar Adamla Balığın açık denize çıktıklarının üçüncü günü hayvan kayığın ağırlığını taşımaktan yorularak yüzeye çıktı. Adamın günlerdir beklediği fırsat eline geçmişti. Yalnız her tarafı yorgunluktan sızlayan İhtiyar Adamın hayvanı bir vuruşta öldürmesi gere-

len bir havan mermisi küçük topluluğun ortasına düştü. Birdenbire ortalık karıştı.

HEMINGWAY'IN VÜCUDUNDAN ÇIKARILAN MERMİ PARÇALARI

Bu tüyler ürpertici patlama, yüzyılın en büyük romancılarından birinin hayatına, yazarlığına yön ve şekil veren en büyük etmenlerden biri oldu.

Çikolata dağıtan genç Amerikalı Ernest Hemingway'di. Havan güllesi patlar patlamaz yanıbaşındaki asker ölmüş, diğerleri de ağır yaralar almışlardı. Gönüllü genç de yaralanıp kendisini kaybetmişti ama bir ara toparlanarak yaralı askerlerden birini sırtlamış ve seyyar hastahaneye götürmüştü. Oraya vardığında kendisi de yere yığıldı.

Amerikalı'yı Milano'daki hastahaneye kaldırdılar, yaralarından iki yüz kadar mermi parçası çıkarıldı.

Ölümün pençesinden kurtulduktan sonra İtalyan hükümeti tarafından kendisine madalya verildi. Bu harbdeki izlenimleri daha sonra yazdığı «Silâhlara Veda» adlı romanının ilham kaynağı olmuştur.

Hemingway son derece hareketli ve tehlikelerle dolu bir hayat sürmüştür. Birkaç defa ölümle burun buruna gelmiş nihayet geçen yıl 61 yaşındayken temizlediği tüfeğin ateş alarak patlaması sonunda dünyaya gözlerini yummuştur.

PARİSTE EDEBİYAT ALANINDA SİVRİLİYOR

Birinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra Hemingway daha yirmi yaşlarında olmasına rağmen Paris'te edebiyat alanında sivrilmeğe başlamıştır. Bu arada James Joyce, Gertrude Stein ve diğer ünlü edebiyatçıların teşvikiyle ilk başarılı eseri «Güneş de Doğar» ı yazmıştır.

Gerek romanlarında, ve kısa hikâyelerinde gerekse gazetecilik alanındaki çalışmalarında en büyük ilham kaynağı, boks, deniz dibine dalma, sürek avı,

VE DENİZ

kiyordu. Yoksa onu yaralamak deliye çevirmekten başka bir işe yaramazdı.

Bütün gücüyle zıpkını çekti. Hayvan son bir defa daha daldı ve sonra hareketsiz kaldı. Onu geminin yan tarafına bağlayıp köyüne doğru yollandı.

Fakat çok geçmeden köpek balıkları belirdiler. Büyük balığı ustura gibi keskin dişleriyle parça parça ettiler. Üçüncü günün akşamı ihtiyar, bütün gece ilkin zıpkın, sonra bıçak daha sonra bir sopa ve bir tahta parçası kullanarak onlarla savaştı durdu. Fakat kıyıya vardığı zaman elinde yalnız hayvanın upuzun, bembeyaz sırt kemiği kalmıştı.

İhtiyar adam, kocaman balığın bu hale gelmesine çok üzülmüştü.

Ertesi sabah köydeki bütün balıkçılar kıyıda toplanmışlar şaşkın şaşkın önlerinde uzanan kocaman omurgayı seyrediyorlardı. Bir kısmı boyunu bile ölçüvermişti. Bağlı olduğu kayıktan yarım metre daha uzundu.

Köye gelen gezginler, «Ne de kocaman balıkmış. Bu zamana kadar böylesini hiç kimse yakalamamıştı.» diye söyleniyordu.

Bütün köylüler üç gün, üç gece açık denizde canını dişine takıp savaştıktan sonra böyle iri bir balığı köye getiren İhtiyar Adama hayran hayran bakmaktan kendilerini alamadılar.

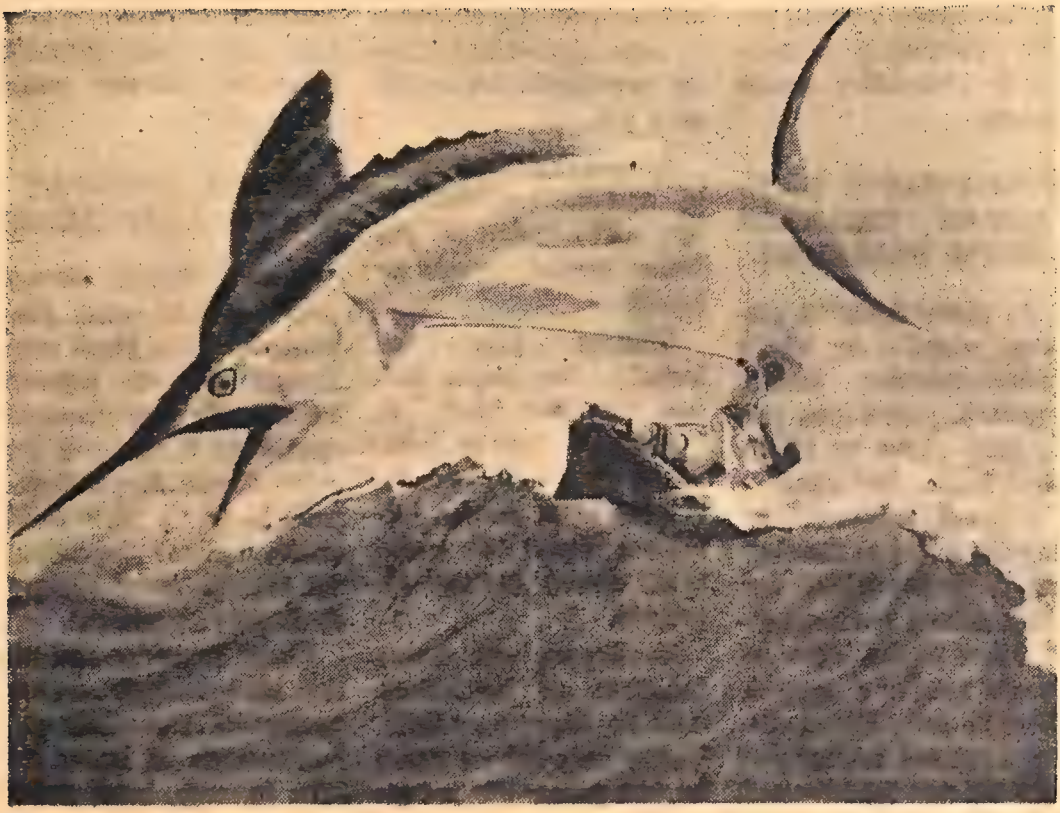

«İhtiyar Adam ve Deniz» adlı eserdeki mücadeleyi canlandıran bir resim.

boğa güreşi gibi yazarın özellikle ilgilendiği konulardır.

İri yarı, kuvvetli bir adam olan Hemingway'in en çok sevdiği şey, tehlikeler peşinde koşmak, hareketli, maceralı bir hayat sürmekti.

Edebiyat alanındaki çalışmalarıyla, o zamana kadar alışılagelenden ayrı yepyeni bir üslûp ortaya koymuştur. Bu üslûp 1920-30 yılları arasında edebiyat dünyasına hâkim olmuştur.

Ernest Hemingway 1899 yılında Amerika'nın Illinois eyaletinde Oak Park denilen yerde dünyaya geldi. Çocuk daha küçük yaştan heyecanlı olaylara karşı sonsuz ilgisini ortaya koymağa başlamıştı. Babası Michigan'ın kuzeyinde tertiplenen büyük sürek avlarına kafile doktoru olarak katılırdı. Çok geçmeden küçük Hemingway babasının peşinden ayrılmaz olmuştu.

Öğrenimini Oak Park'taki devlet okullarında yaptı. Okulda futbol ve boks maçlarında birincilikler kazanıyorsa da derslerinde pek başarılı bir öğrenci değildi.

Okulu bitirdikten sonra «Kansas City Star» gazetesine muhabir olarak girdi. 1917 de İtalya iç harbine katılmak için görevinden ayrıldı.

İSPANYA İÇ SAVAŞINDA

Daha sonraki yıllarda patlak veren İspanya iç savaşında harb muhabirliği yaptı. Bu sırada edindiği izlenimlere dayanan, «Çanlar Kimin İçin Çalıyor» adlı kitabında İspanya dağlarındaki çete savaşları son derece gerçekçi bir görüşle anlatılmıştır.

★ Arkadaşlarınıza kitap hediye etmeye alışınız. ★

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDA

İkinci Dünya Savaşında kendisini yine ateş hattında çalışan bir harb muhabiri olarak görüyoruz.

Savaş sona erince Küba'da yerleşti. Bu arada boş durmuyor, eski yeni izlenimlerini, anılarını, yaşantılarını engin muhayyilesinin buluşlarıyla zenginleştirerek ortaya koyuyordu. Küba'daki gözlemleriyle, çok sevdiği bir konu olan deniz ve denizciliği işleyerek uzun bir hikâye meydana getirdi. «İhtiyar Adam ve Deniz» adındaki bu eser, kendisine Nobel edebiyat armağanını kazandırmıştır. Burada Kübalı ihtiyar bir balıkçıyla, kocaman bir balığın açık denizdeki ölüm kalım savaşı son derece sade, samimi bir dille anlatılmakta, okuyucu kitabı okurken âdeta ikisi arasında geçenleri yaşamaktadır.

ARTIK SIHHATİ BOZULUYOR

Hemingway'in sıhhati günden güne bozulmaktaydı. Artık o iri yarı adam, omuzları çökmüş bir ihtiyardı. Fakat yine de dinçliğinden, çevikliğinden pek birşey kaybetmemişti.

Geçen yaz, âni ölüm haberi bütün dünyada bomba tesiri yaptı.

Gülen OKTAY

Doğan Kardeş YAYINLARI

Öğretici, meraklı kitaplar:

- Eşyaların Hikâyesi ..... 300 Kuruş
- Işığın Hikâyesi ..... 200 »
- Saatin Hikâyesi ..... 250 »
- Dünyanın Çehresini Değiştiren 12 Adam ..... 1000 »

★

Heyecanlı romanlar:

- Yeşil Mühürlü Mektup ... 200 »
- Pembe Evin Kedisi ..... 200 »
- Jenifer Teyzenin Anahtarları ..... 250 »
- Kırmızı Saçlı Çocuk ..... 500 »

★

Ciltli, hediyelik kitaplar:

- Halime
- Hayvan Hikâyeleri
- Dünyanın Dört Bucağından Dostlar
- Allah Rahatlık Versin
- Wilhelm Tell
- Gökten Üç Elma Düştü
- Binbir Gece Masalları
- Tabiat Ana Anlatıyor
- Keşifler ve İcatlar Ansiklopedisi
- Bufalo Bill.

Bez ciltli, iyi kâğıtlı, renkli kapaklı bu kitapların her biri onar liradır.
Ödemeli olarak (P. K. 1146 - İstanbul) adresine sipariş edebilirsiniz.

★

Yeni Çıkan Kitaplarımız:

- Leylek Dede ..... 400 Kuruş
- Küçük Lord ..... 400 »
- Gri Şapkalı Adam ..... 300 »
- Yaşanmış Hikâyeler ..... 300 »

Bir Japon Masalı

EVVEL zaman içinde, Japonya'da iyi yürekli fakir bir ihtiyarla karısı vardı. Bunlar son derece dürüst özü sözü doğru kimselerdi.

Adam hava iyi olduğu günler ormana gidip bambu keser sonra bunları yontup oyarak ince, zarif eşyalar yapardı. Büyük el emeği ve göz nuru dökerek meydana getirdiği bu elişleri civar kasaba ve köylerde âdeta kapışılırdı.

İhtiyar adam, bir gün, yine her zamanki gibi ormana gitti. Ağaçlar arasında ilerlerken ormanın derinliklerinden gelen bir ışık gözlerini kamaştırdı. Ne olduğunu anlıyabilmek için o tarafa gittiğinde ışığın bir ağacın gövdesinden etrafa yayıldığını gördü. Hemen belindeki baltayı çıkarıp ağacı kesiverdi.

Gövde yere devrildiğinde, kök kısmında oturan minik bir çocuk ortaya çıktı.

Adam sevincinden deliye dönmüştü. Kendi kendine «Demek bunca yıldır ettiğim dualar kabul olundu. Tanrı bana da bir evlât verdi. Bunu eve götürüp özene bezene büyütürüm.» diyerek sevinçle eğilip ağacın kökünde oturan son derece güzel kızı kucağına aldı.

Ertesi sabah, ihtiyar adam tekrar ormana gitti. İşin garibi, yine ormanın derinliklerinde bir ağacın pırıl pırıl parladığını gördü. Hemen gidip onu da kesiverdi. Bu defakinin boş gövdesi altın doluydu. Kendi kendine şöyle düşündü: «Minik yavruya iyi bakayım diye bunu da bana Tanrı gönderdi...» Ve Allaha şükredip evinin yolunu tuttu.

Adam bulduğu bu altınların bir kuruşunu bile kendisi için harcamadı. Onları santimi santimine çocuğun bakımına sarfediyordu.

Aradan hayli zaman geçmiş iyi yürekli ihtiyarlar hayli zenginleşmiş, bu arada çocuk da büyüyüp serpilmiş göz kamaştırıcı güzellikte bir genç kız olmuştu. Aynı zamanda son derece akıllı ve becerikliydi de... Üstelik vücudundan etrafa öyle güzel bir koku yayılırdı ki, kendisine bu yüzden «Mis kokulu Prenses» anlamına gelen «Kaguya Hime» adını takmışlardı.

Onunla evlenmek için uzak, yakın birçok ülkelerden, bir sürü genç adam geliyordu. Bu tâliplerin arasında yabancı ülkelerden gelen 5 tane de prens vardı.

Prenses bunların hepsini bir araya toplayıp kendilerine dedi ki:

«İnsanın cevheri içindedir. İnsanların sözlerine bakıp ne olduklarına dair bir karara varılamaz. Bu yüzden ben ancak dileklerimi yerine getirebilecek olanla bir yuva kurabilirim.»

Sonra birinci gence dönüp: «Batıdaki uzak bir ülkede kıymetli yekpare bir taştan oyulmuş bir vazo olduğunu işittim. Onu bulup bana getirmeni is-

HANGİSİ DOĞRU'nun CEVAPLARI

1 — Deniz askerlerine. 2 — Satürn. 3 — İki. 4 — Wellington. 5 — Flor asidi.

Ölümsüz Hayat

tiyorum.»

Bunun ardından ikinciye de şöyle dedi. «Doğudaki bir ülkede yüksek bir dağ var. Orada kökleri gümüş, gövdesi som altın, meyvaları inci olan ulu bir ağaç bulunuyor. Senin de bu ağaçtan bir dal koparıp getirmeni istiyorum.»

Üçüncüden de şunu istedi: «Güneydeki denizin ortasındaki adada ateş faresi denilen bir hayvan yaşar. Sen de onun derisini getir.»

Sonra «Dördüncü, sen

Dağı

de Okyanusun dibindeki canavarı bul. Hayvanın boynunda etrafına renk renk ışıklar saçan kocaman bir taş vardır. Onu al getir.» dedi.

Sıra beşinci genç adama gelmişti: «Senden de üstünde kaplumbağa kabuğu olan kırlangıcı istiyorum» dedi. Daha sonra, gelenlerin hepsine yapılması insan gücünün dışında olan işler verdi.

Her biri ayrı ayrı prensesin dileğini seve seve yerine getirmeğe çalışacaklarını söyliyerek ayrıldılar.

Aradan hayli zaman

geçtikten sonra tekrar prensesi görmeğe geldiler. Prenslerden üçü prensesin istediklerini bulabilmek için en ufak bir gayret bile göstermemişler, sadece kandırıcı yalanlar hazırlamışlardı.

Gençlerden birincisi beraberinde güzel bir vazo getirmişti. İkincisi bir kuyumcuyla işbirliği yapıp kızın dediklerine uygun bir dal yaptırmıştı. Ama hiçbiri güzel prensesi bunlarla kandıramamıştı.

Üçüncü genç güneydeki adalarda ateş faresi denilen garip bir hayvanı aramadan da aklınca işi yoluna koymuştu. Minik bir tavşanın derisini yüzüp üstünü renk renk ipekle işletmiş, böylece görenleri hayrete düşüren bir şey elde etmişti.

Prenses bunu eline alınca dedi ki: «Ateş faresinin derisi yanmazmış. Şunu hele bir de biz deniyelim.»

Tavşan derisi ateşe atılınca hemen alev alev

BİR KARDEŞİMİZİN BAŞARILI KONSERİ — Ders yılının sona ermesi münasebetiyle birçok okullarda müsamereler düzenlenmiş ve konserler verilmiştir. Yukarıdaki resimde Ankara Koleji ilk kısım öğrencilerinden Murat Bozkurt piyano çalarken görülmektedir.

yanmağa başladı...

Dördüncü gence gelince, adam denizin dibine dalıp canavarı aramış taramış, bulamayınca da prensesin evine eli boş gelmişti. Beşinci de kaplumbağa kabuklu kırlangıcı ele geçirmek için birçok ülkeler dolaşmış fakat hiçbir yerde böyle bir şeye rastlıyamamıştı. Sözün kısası, gidenlerin hiç birisi prensesin dediklerini yerine getirememişti.

Çok geçmeden Prensesin ünü, ülkenin kıralının da kulağına ulaştı. Bunun üzerine kıral da kızın bulunduğu kasabayı ziyaret etti.

Prensesin güzelliği kendisini öylesine büyülemişti ki, hemen kızı kolundan tutup sarayına götürmeğe kalktı. Ama bu sırada inanılmaz bir şey oldu. Kıral kızın kolundan tutunca Prenses gözden kayboluverdi. Adam bu işe şaşırıp kalmıştı. Elini çektiği anda ise kız yine meydana çıkıvermişti. Böylece kıral onun kendisi gibi insanoğlu değil de insanüstü özellikleri olan bir varlık olduğunu anlamakta gecikmedi.

Bu haber kısa zamanda ülkenin dört bucağına yayıldı. Herkes göklerin çocuğu Prensesi memnun etmek için âdeta birbirleriyle yarışa başladılar.

Bütün bu çabalamalara karşılık genç kız hiç bir şeye sevinmiyor, her gün biraz daha durgunlaşıyor, dalgınlaşıyordu. Geceleri pencereye çıkıp gözlerini aya dikiyor, sessiz sessiz gözyaşı döküyordu.

İhtiyar adam buna çok üzülüyordu ama bu konuda kızla konuşmağa da cesaret edemiyordu. Günün birinde dayanamıyarak Prensese derdinin sebebini sordu.

Kız, «Sevgili babacığım» dedi. «Ben Aydede'nin kızıyım. Babam beni insan şekline sokup senin gibi iyi yürekli biri tarafından büyütüleyim diye yeryüzüne gönderdi. Artık dün-

yada kalma sürem sona erdi. Ay dolunay haline girince buradan ayrılmam gerekiyor.»

Ay her gece biraz daha irileşmekteydi. İhtiyar adam da sevgili kızının elinden gitmemesi için harekete geçmişti. Kıraldan kendisine yardım etmesini istemişti. Ayın on dördünde kıralın en güçlü kuvvetli, gözü pek askerlerinden iki bini tepeden tırnağa silâhlanmış olarak evin etrafına dizilmişti. Ayrıca ihtiyarların evi kalın, yüksek bir duvarla da çevrilmişti. İçerde ihtiyarla karısı kıza sıkı sıkıya sarılmışlar, bekleşip duruyorlardı. Bu durumda hiç kimse kızı gelip götüremezdi.

Fakat ay etrafı aydınlatınca gökyüzünde minik bir bulut belirdi ve yavaş yavaş yere yaklaşmağa başladı. Bu arada bulut zengin elbiseler giyinmiş iri yarı bir adam şeklini alıyordu. Buluttan etrafa öyle parlak bir ışık yayılıyordu ki, askerlerin gözleri kamaştı.

Bulut içindeki adamdan şöyle gür bir ses duyuldu: «Ayın başkentinin askerleri, karşı koymaya çalışmayın. Ben yaklaşınca bu evin kapıları pencereleri kendiliğinden açılacak. Sevimli ihtiyarlar, kızımı yeryüzüne sizlere yardım etsin diye yollamıştım. Çünkü son derece dürüst ve iyi yürekli kimselersiniz. Artık prenses büyüdü. Bu yüzden de size ve etrafınızdakilere huzursuzluk kaynağı olmağa başladı. Onun aranızdan ayrılması hepiniz için daha hayırlı.»

Bunları duyan Prenses ihtiyarlara dönüp «babacığım, anneciğim ikinize de çok teşekkür ederim. Sizleri hiçbir zaman unutmıyacağım» dedikten sonra cebinden ufak bir kutu çıkarıp onlara uzattı. «Bunun içinde insanları ölümsüz hayata ulaştıran sihirli bir toz vardır. Bunu paylaşın, ikinizin de ölümsüzler arasına katılmanızı istiyorum.» diyerek bulutta girdi ve az sonra gökyüzünde aya doğru yükselmeğe başladı.

Artık ihtiyarların ölümsüzlükte gözleri yoktu. Prensesle birlikte hayatlarının en değerli hazinesi de gitmişti. Bu yüzden sihirli tozu götürüp kırala verdiler.

Bunun üzerine Kıral da şöyle bir emir verdi. «Bu kutu Suruga Dağının tepesinde yakılsın.»

Suruga muntazam biçimli, hayli yüksek bir dağdı. Tepesinden kar hiç eksik olmazdı. Zirvesinde bir ateş yakıldı ve kutu da içine atıldı. Sihirli toz yanarken dumanları kıvrıla kıvrıla göklere doğru yükselmeğe başladı. O günden beri de bu dağa Ölümsüz Hayat dağı anlamına gelen Fujiyama denilmektedir.

KÜÇÜKLÜĞÜM

Geçti artık çocuk günlerim
Yatırınca gözlerini kapayan bebeğim
Kırdığım tayyareler
Kurduğum hayaller
Kapıda beni bekliyen arkadaşlarım
Bazan küser bazan barışırdık
Fakat yine de candandık
Evcilik oynadığımız bebekler
Geçti artık o günler.

Füsûn SÖNMEZAY

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından bir çok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

BİRAZ DA TARİH

Yazan:

Enver Naci GÖKŞEN

BİR mahalle bakkalı olan Hasan Efendi, çok iyi kalbli ve dürüst bir insandı. «Yürürken karıncaya basmaktan» çekinecek kadar kötülükten kaçınır, kimseyi incitmek istemezdi. Bu yüzden bütün mahalleli kendisini sever, güvenle alış-veriş ederdi.

Hasan Efendi, müşterisi olmadığı zamanlar hiç boş durmaz; ya dükkânını düzenler, ya da kese kâğıdı yapmak üzere satın aldığı kitap parçalarını, eski dergileri karıştırır; ilgisini çeken yerleri okurdu. Bunlardan başka tuhaf bir zevki daha vardı: Dükkânına alıştırdığı, beslediği ufak bir yılanla meşgul olmak!... Nedense bu sevimsiz hayvandan hiç ürkmüyordu. Onu ilk gördüğü gün kovmak, öldürmek şöyle dursun, uzun uzun seyretmişti. Hayvan, etrafına şöyle bir bakındıktan ve bir süre de çıktığı duvarın dibindeki çuvalların altında dolaştıktan sonra ortadan kaybolup gitmişti.

Yılanın, dükkânı ziyaretleri birbirini takibetti. Her defasında da Hasan Efendi onu serbest bıraktı. Bir zaman sonra da yılanın çıktığı deliğin ağzına yiyecek koymağa başladı Hasan Efendi... Kendisine iyi muamele edildiğini gören yılan, yavaş yavaş dükkâna ve sahibine alıştı. Bir kedi gibi, belli zamanlarda deliğinden çıkıyor, karnını doyurduktan sonra, güler yüzle kendisini seyreden Hasan Efendiye dönerek bir müddet bakıyor, bir şeyler söylemek istercesine başını sallıyordu. Bir gün geldi ki, Hasan Efendinin kendisine yaklaşmasından, yanına gelmesinden hiç ürkmez, kaçmaz oldu. İki arkadaş gibiydiler. Hasan Efendi, çoğu zaman, yılanın süt kabını eliyle götürüp önüne koyuyordu. Yılan da bazı bazı Hasan Efendinin yanına kadar sokuluyordu. Fakat dükkâna bir müşteri yaklaşırken hemen ortadan kayboluveriyordu.

Bakkal, ona Tekir adını koymuştu; lâftan anlarmış gibi Tekir'le konuştuğu da olurdu. Belli zamanını biraz geçirdikten sonra gelmiş olsa:

— Yaramaz Tekir, neredeydin bakalım!...

Diyordu. Yılan, karnını doyurduktan sonra dükkândan erkence ayrılmak istese:

— Ne işin var? Nereye böyle, acelen ne?...

Diye soruyordu. Ataların mız «tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır» demişler. Hasan Efendinin tatlı dili ve yumuşak davranışları da Tekir'i sanki insancıl bir duruma getirmişti.

Hasan Efendi ile Tekir arasındaki ahbaplık tam iki yıl sürdü.

Çok dindar bir adam olan Hasan Efendi, bir gün Hacca gitmeğe karar verdi. Dükkânını 20 yaşındaki oğlu Ahmet'e bırakarak gözü arkada kalmıyacaktı.

Hac mevsimi geldiği zaman yolculuk hazırlığına başladı. Hareketinden bir gün önce de oğlunu yanına çağırıp dükkânı nasıl çevireceğini, yapması gereken işleri anlattı. Bu arada:

— Ahmet, dedi, benim Tekir adında bir dostum vardır. Ondan sakın ürkme ve kendisine bir şey yapma!... Zararsız bir hayvandır, dükkânımızın uğuru sayarım ben onu... Zira Tekir dükkândan çekilir çekilmez müşteriler üst üste gelirler. Bunu, çok denedim. Ona iyi bak ve sakın korkma!... Yılanı tatlı dille deliğinden çıkarmak nasıl mümkünse

İlâncılık 5022 - 12

Kuyruk Acısı

kötü dil ve davranışlar da tehlikeli bir duruma getirir. Göreyim seni, dediklerimi bir bir yerine getir de gözüm arkada kalmasın!...

— Peki babacığım!...

Ahmet, babasına söz verdi, ama ne yazık ki sözünü tutamadı. Tekir, Hasan Efendi gittikten sonra ilk günlerde yine dükkânda göründü. Beyhude yere her zamanki yerinde yiyeceğini aradı, bulamadı. Çünkü Ahmet, bu sevimsiz hayvanın dükkâna gelip gitmesini öteden beri doğru bulmuyordu. Babasının yokluğundan faydalanıp bir şeyler yapmak niyetindeydi. Böyle giderse, yılanın, müşterileri ürkütmesi, kaçırması ihtimali de vardı. Günün birinde dükkânlarının adı kötüye bile çıkabilirdi. Konu komşunun «Yılanlı Bakkal» adını vermesi akla gelebilirdi. O zaman kimse, çocuğunu göndermez, büyükler bile alış - verişten çekinebilirdi.

Ahmet, önceleri Tekir'e yiyecek vermiyerek dükkândan kaçıracağını düşündü. Fakat nafile!... Hayvan yine zaman zaman dükkânda beliriyordu. Hele bir gün, Hasan Efendiye yaptığı gibi, Ahmet'in oturduğu yere kadar yaklaştı. Bunu gören Ahmet, adam akıllı korktu; bir köşede duran baltayı kaptığı gibi Tekir'in kuyruk tarafına indiriverdi. Tekir, vücudunun bir kısmını bırakarak geldiği yere doğru kaydı ve bir daha ortalarda görünmedi.

Hasan Efendi, Hac'dan döndükten sonra Tekir'in niçin görünmediğini, neler olup bittiğini sordu ve oğlundan aldığı cevap üzerine çok üzüldü:

— Bunu yapmıyacaktın Ahmet, dedi, sana tembih etmiştim, yazık olmuş!... Hayvancağız belki de ölmüştür.

— Çok korktum baba, beni sokacak gibiydi de...

— Yersiz telâşa kapılmışsın, ondan bir zarar gelmezdi. Ne ise, olan olmuş bir kere!...

Bir gün, Hasan Efendi yine yalnız başına dükkânda otururken Tekir, kuyruksuz, tuhaf bir görünüşle dükkânda belirivermez mi?... Hasan Efendi sevindi ve ona söz söylemeğe başladı:

— Geçmiş olsun Tekircigim!... Ahmet'in korkaklığı seni sakat bıraktı, hoş gör ve affet!... Yine eskisi gibi dost olalım, her zaman gelip beni ziyaret et!...

Bu söz üzerine Tekir dile geldi ve dedi ki:

— Ne yazık ki artık buna imkân yok!... Sende bu evlât, bende de bu kuyruk acısı varken biz bir daha ahbap olamayız!...

Tekir, bunu söyliyerek ağır ağır geri döndü ve o günden sonra bir daha dükkânda görünmedi...

★

Kendilerine yapılan kötülüğü unutmayan insanların içlerindeki kırgınlığı anlatmak için kullanılan «kuyruk acısı» sözü de işte bu efsaneden çıkmıştır...

Kuyruk Acısı

kötü dil ve davranışlar da tehlikeli bir duruma getirir. Göreyim seni, dediklerimi bir bir yerine getir de gözüm arkada kalmasın!...

— Peki babacığım!...

Ahmet, babasına söz verdi, ama ne yazık ki sözünü tutamadı. Tekir, Hasan Efendi gittikten sonra ilk günlerde yine dükkânda göründü. Beyhude yere her zamanki yerinde yiyeceğini aradı, bulamadı. Çünkü Ahmet, bu sevimsiz hayvanın dükkâna gelip gitmesini öteden beri doğru bulmuyordu. Babasının yokluğundan faydalanıp bir şeyler yapmak niyetindeydi. Böyle giderse, yılanın, müşterileri ürkütmesi, kaçırması ihtimali de vardı. Günün birinde dükkânlarının adı kötüye bile çıkabilirdi. Konu komşunun «Yılanlı Bakkal» adını vermesi akla gelebilirdi. O zaman kimse, çocuğunu göndermez, büyükler bile alış - veriştен çekinebilirdi.

Ahmet, önceleri Tekir'e yiyecek vermiyerek dükkândan kaçıracağını düşündü. Fakat nafile!... Hayvan yine zaman zaman dükkânda beliriyordu. Hele bir gün, Hasan Efendiye yaptığı gibi, Ahmet'in oturduğu yere kadar yaklaştı. Bunu gören Ahmet, adam akıllı korktu; bir köşede duran baltayı kaptığı gibi Tekir'in kuyruk tarafına indiriverdi. Tekir, vücudunun bir kısmını bırakarak geldiği yere doğru kaydı ve bir daha ortalarda görünmedi.

Hasan Efendi, Hac'dan döndükten sonra Tekir'in niçin görünmediğini, neler olup bittiğini sordu ve oğlundan aldığı cevap üzerine çok üzüldü:

— Bunu yapmıyacaktın Ahmet, dedi, sana tembih etmiştim, yazık olmuş!... Hayvancağız belki de ölmüştür.

— Çok korktum baba, beni sokacak gibiydi de...

— Yersiz telâşa kapılmışsın, ondan bir zarar gelmezdi. Ne ise, olan olmuş bir kere!...

Bir gün, Hasan Efendi yine yalnız başına dükkânda otururken Tekir, kuyruksuz, tuhaf bir görünüşle dükkânda belirivermez mi?... Hasan Efendi sevindi ve ona söz söylemeğe başladı:

— Geçmiş olsun Tekircigim!... Ahmet'in korkaklığı seni sakat bıraktı, hoş gör ve affet!... Yine eskisi gibi dost olalım, her zaman gelip beni ziyaret et!...

Bu söz üzerine Tekir dile geldi ve dedi ki:

— Ne yazık ki artık buna imkân yok!... Sende bu evlât, bende de bu kuyruk acısı varken biz bir daha ahbap olamayız!...

Tekir, bunu söyliyerek ağır ağır geri döndü ve o günden sonra bir daha dükkânda görünmedi...

★

Kendilerine yapılan kötülüğü unutmayan insanların içlerindeki kırgınlığı anlatmak için kullanılan «kuyruk acısı» sözü de işte bu efsaneden çıkmıştır...

Günaydın

KÜÇÜK Ali yeni taşındıkları evin merdivenlerinde durmuş etrafı seyrediyordu. Gözlerini kırpınca iki damla gözyaşı yanaklarından aşağı yuvarlandı.

O güzel eve yerleşeli bir haftayı geçmişti. Ali her sabah neşeyle yatağından kalkıyor, elini yüzünü yıkayıp tertemiz elbiselerini giyiyor, kahvaltıdan sonra dışarıya oynamaya çıkıyordu ama her defasında yapayalnız kalıyordu. Oraya taşınmadan önce annesi ona civarda bir sürü yeni arkadaşlar bulacağını müjdelemişti. Fakat o güne kadar bir tek kimseyle bile arkadaş olamamıştı.

Ali üç ayaklı bisikletine tekrar bindi. Öğle yemeğindenberi üçüncü defa olduğu halde bitişik evin önünden bir kere daha geçmeğe karar verdi. Orada kaç gündür uzaktan görüp bir türlü yanlarına sokulamadığı ikizler oturuyordu. Görünüşlerine bakılırsa bunlar kendisiyle yaşıttılar. Ali yalnızlıktan patlarken onlar bahçede güle söyliye ip atlıyorlardı.

Bahçenin önünden geçerken Ali yavaşladı ama kızlar onu görmediler bile. İkizlerin kendisiyle ilgilenmediklerini görünce o da bisikletini hızla sürerek uzaklaştı.

Az ötedeki bahçede de iki çocuk karşılıklı durmuş voleybol oynuyorlardı. Bunlar ikizlerden daha büyükçeydiler. On onbir yaşlarında vardılar.

Bir ara birisi topa vuramadı Top Ali'nin bulunduğu geniş kaldırıma düştü, oradan da caddenin ortasına yuvarlandı. Çocuk hemen topu alıp onlara atmayı düşündü. Böylece kendisini de oyunlarına davet edebilirlerdi. Fakat aklına annesinin sözleri geldi. Ali ne zaman dışarı çıksa annesi kendisine caddeye çıkmamasını sıkı sıkı tembihlerdi.

Üstelik top yakalamakta da pek ustalığı yoktu. Bu yüzden yoluna devam etti.

O sokakta üç ev daha vardı. Çocuk birine rastlarım düşüncesiyle yavaş yavaş onların da önünden geçti ama etrafta kimsecikler yoktu. İçine bir gariplik çöktü. Etrafına bakınırken köşedeki evden beş altı yaşlarında bir çocuk göründü. Alinin sevinci pek uzun sürmedi çünkü az sonra çocuk annesinin elini tuttu ve çarşıya doğru yürüdüler.

Ali derin derin içini çekip tekrar evine doğru yürüdü. Artık bütün ümitleri kırılmıştı. Hiç bir tarafa bakmadan hızlı hızlı geldiği yolları geçti. Bisikletini bahçede bırakıp içeri girdi. Küçük kardeşinin evi çınlatan şen kahkahalarından annesinin onunla oyun oynadığını anladı.

Ali yemek masasının üstündeki kurabiye kutusuna bir göz attı. Bomboştu. Kendi kendine, «Annem kurabiye yapsa iyi olur» diye dü-

şündü.

Fakat aklına annesinin bir yığın işi olduğu gelince kendisine başka bir eğlence bulmağa karar verdi.

Annesi aşağıya indiğinde Ali boya kalemleriyle defterini bulmağa çalışıyordu. Annesi kardeşini önü kapalı sandalyesine oturttu. Eline çıngırağını verdikten sonra Ali'ye dönerek, «Çok öfkeli bakıyorsun, aslan, kaplan avına mı çıktın yoksa?» diye takıldı.

Bu ikisinin beraberce oynadıkları bir oyundu. Kendisinin de, «Tabii, bir iki düzine birden avlarım belki» deyip cevap vermesi gerekiyordu.

Ama bu defa hiç sesini çıkarmadı. Canı oyun oynamak istemiyordu. İçinden hüngür hüngür ağlamak geliyordu.

Çocuk gözlerini annesine dikerek «Anneciğim biz neden taşındık buraya sanki, eski evimiz ne iyi, ne rahattı. Buraya bir türlü ısınamıyorum» diyebildi.

Ali konuşurken hıçkırıklarını tutamıyor, bir yandan da iri iri damlalar yanaklarından aşağı yuvarlanıyordu. Annesi üzgün çocuğu kucağına alıp saçlarını okşıyarak tatlı bir sesle durumu bir defa daha açıklamağa koyuldu.

«Yavrucuğum babanın işine yakın olsun diye buraya taşındık. Bunu sen de çok iyi biliyorsun

Senin de derdini anlıyorum. Burada yapayalnız kaldın. Arkadaşlarını özledin.»

Kadın, çocuğun gözyaşlarını sildikten sonra şöyle devam etti:

«Bu sokakta da bir sürü çocuk var Ali. Ev ararken bu noktayı da çok düşünmüştük. Zaten burayı seçmemizin sebeplerinden biri de bu.»

Ali ağlamamağa çalışıyordu ama kendisini bir türlü tutamıyordu. Derin derin içini çekerek, «Hiç birisi benimle arkadaşlık etmez, anneciğim.» dedi.

Annesi, hemen, «nereden biliyorsun, yavrum?» diye atıldı. Sen onlarla arkadaş olmak için bir adım attın mı?»

Çocuk küskün küskün, «Ne zaman evlerinin önünde dolaşsam, kimse bana aldırış bile etmiyor» diye cevap verdi.

Bu defa anne kararlı sesiyle, «Peki Ali hiç olmazsa kendilerine günaydın deyip konuşmayı denedin mi? Belki de utangaçtırlar. Senin kendileriyle oyun oynamak istemediğini düşünerek öyle davranıyorlardır.»

Çocuk dertli dertli başını sallıyarak:

«Onlarla oyun oynamağa can atıyorum. Ama arkadaş olmanın yolunu bilmiyorum herhalde» dedi.

Anne derin bir sevgiyle oğlunu göğsüne bastırarak, «Bir de günaydın demeyi dene bakalım» dedi.

Bir günaydın demekle bu işi başaracağına Ali'nin hiç aklı yatmamıştı. Çünkü komşu çocukların kendisini

MUSTAFA KEMAL'LE EL ELE

Şavk içinde bir tohum gördük:
Kurtuluş fikri!
Mustafa Kemal'in kalbinden doğuyordu
Yüreğimizde ısıttık,
Bu tohumu.
Anadolu dağlarında çiçek açtı bir gün,
Hakkımız olan zafer!
Vatanım, kahır kahır taş kesilen
Çorak püsküren vatanım
Bir baktı
Ay-yıldızlı bayrak, dalga dalga üstünde
Bir baktı
Halkım yürüyor:
Mustafa Kemal en önde...
Gayrı vatanım,
Taş kesilir, çorak püskürür mü?
Başladı,
Mustafa Kemal aşkiyle
Yepyeni bir vatan olmaya.
İşte kardeşim biz,
Alnımızda hürriyetin körpe serinliği,
Bahar sabahlarının aydınlığı içimizde
Böyle yürüyorduk
İyi günlere
Halkım, vatanım ve Mustafa Kemal'im
El ele.

Bedri Gider

HORON OYNAYAN KARDEŞLER Karadeniz kıyılarının fındığı kadar oyunları da ünlüdür. Karadenizliler gemicilikte olduğu kadar oyunculukta da ustadır. Kemençenin alaycı sesi, hızlı temposu işitilmeye başlanıp da oyuncular sıraya bir dizildi mi hiç ara verilmeden saatlerce oynandığı olur. «Horon» gibi, «Karşılama» gibi, «Sıksara» gibi Karadeniz oyunlarını her zaman büyükler oynayacak değil ya! İşte dört tane minimini kardeşiniz «Kemençesiz de oynarız biz» deyip sıraya dizilmişler.

oyunlarına almak istemediklerine inanmıştı bir kere. Bu yüzden de tekrar dışarı çıkıp boşu boşuna yorulmak ve üzülmek istemiyordu. Boya kalemlerini bulup resim yapmağa karar verdi. Annesi «Haydi yavrum, git bir de bunu dene. Hatırım için haydi» deyince Ali isteksiz isteksiz bahçenin yolunu tuttu.

Bitişikteki ikizler yere yüzükoyun yatmışlar bir şeye dikkatle bakıyorlardı. Ali ayaklarının ucuna basa basa yanlarına yaklaşarak yavaşça «Günaydın» dedi. Fakat hiç bir cevap alamadı. Çocuğun boğazına bir şeyler düğümlenmişti. Yutkundu, gözleri dolu dolu oldu. İçinden, «Günaydın deseydiler dilleri mi tutulurdu sanki?» diye söyleniyordu. Sonra kızların kendisini işitmediklerini düşünerek bu defa yüksek sesle «Günaydın, haydi gelin hep beraber oyun oynıyalım» dedi.

İkizlerden biri başını kaldırarak, «Hişşt, yavaş ol, ürküteceksin onu» diye fısıldadı. Ali bundan hiçbir şey anlamamıştı. «Kimi ürkütecek mişim?» diye sordu.

Bu defa öteki kız, «Tırtılımızı, sen de baksana» deyip biraz yana çekildi. Ali de hemen onların yanlarına çömeldi ve otların arasındaki tırtılı gözleriyle araştırmağa koyuldu. Kıvrım kıvrım yemyeşil tüylü hayvanı görünce, «Aman ne güzel bir şey hiç böylesine rastlamamıştım» diye sevincini belli etti.

Bu sözler kızların çok hoşuna gitmişti. Birisi, «Belki sana da tırtıl bulabiliriz. Haydi gidip arka bahçede araştıralım.» dedi. Çocuğun yerinden kıpırdamadığını görünce öteki de «Ne duruyorsun, haydi, yoksa gelmek istemiyor musun?» diye sordu.

Ali hemen atılarak, «Hiç istemez olur muyum. Önce anneme gidip sizin evinizde olduğumu söyliyeyim de beni merak etmesin. Şimdi çarçabuk dönerim» deyip koşa koşa evin yolunu tuttu.

Kapıyı açar açmaz da «Anne anne» diye bağırmağa başladı. Annesi «Yavrum ne var?» diye seslenince çocuk sevincinden âdeta uçarak konuşmağa başladı. «Müjde, müjde artık yalnızlıktan kurtuldum. Bir arkadaş ararken iki tane birden buldum. Hakkın varmış anne, bunu günaydın demekle başardım.»

Tetanos mu?

Senelik iznimi Temmuz'da alırım. Bu yıl çoluk çocukla beraber Marmara'da küçük bir adaya gidelim, banyomuzu yapalım, öğleden sonraları uyuyalım, dinlenelim dedik. Biletlerimizi aldık. Vapurla güzel, dalgasız bir denizde yolculuk ederek cennet gibi yemyeşil bir adaya vardık. Eksik olmasın aile dostumuz bize şirin bir ev kiralamış, hemen yerleştik. Tatil boyunca balık tuttuk, denize girdik, çamlıklarda da yürüyüş yaptık. İştahımız arttı. Kafamız dinlendi. Bütün bir çalışma yılının yorgunluğunu bıraktık. Bizim gibi buraya dinlenmeye bir hayli aile gelmiş ve evimizin biraz ötesinde çadırlı kamplar kurmuşlar. Çocukların neşelerine diyecek yok. Kimisi voleybol, kimisi futbol oynuyor. Her yeri, herşeyi, herkesi sevdim, beğendim de, çocukların öğle sıcağında meşin bir topun arkasından durmadan koşup, kan ter içersinde kalmalarını beğenmedim. Şu afacanları yakından göreyim dedim, yanlarına gittim. Keşke gitmeseydim! Top oynadıkları alan toz, pislik içersinde. Hepsini yanıma çağırdım, çoğu ile 10-15 gündür tanışıklığımız var, içlerinden biri kanayan dizini tutuyor.

— Evlâdım, ne oldu böyle sana?

— Top oynarken düştüm, dizimi sert bir taşa çarptım, kanı durduramıyorum.

— Eve gidip, ne diye pansuman yaptırmıyorsun.

— Daha ikinci haftayım var, oyunumuz bitmedi.

— Oyun mu lâzım, sağlığın mı?

Baktım cevap vermiyor, önüne bakıyor.

— Kanıyan dizini tedavi ettirmezsen, sakat kalır hattâ ölebilirsin.

— Nasıl ölür müyüm?

— Tabiî, şu pis gübrelikte kimbilir ne kadar mikrop vardır. Sen tetanos aşısı oldun mu?

— Olmadım.

— Gördün mü ya, Allah korusun tetanos çok tehlikelidir. İnsanı öldürebilir. Şimdi de oyuna devam etmek istiyor musun?

— Hayır Doktor amca!

— Gel bize kadar gidip pansumanını yapalım.

— Peki efendim.

Diğerleri de bu söz üzerine oyunu bıraktılar, tok karnına böyle pis sahada top peşinde koşmaktan vazgeçtiler.

Yarayı oksijenli su ile temizledim. Yara tozu ve tentürdiyot sürdüm, gazlı bezle dizini sardım, kanı durdurdum.

Delikanlı teşekkür etti ve,

— Acaba tetanos mu oldum? dedi.

— Ben gereken tedbiri aldım, serumunu yaptım, merak etme!

Tetanos mikrobu, kanıyan yara-bereden vücuda girer, sinir yolu ile yayılır ve vücudu kaskatı gerer. O yüzden bu hastalığa türkçemizde «kazıklı humma» denir. Hastanın vücudu gerilir. Müthiş bir acı içinde kıvranır. Tetanos mikrobu güneşe diğer mikroplardan daha çok dayanır.

— Tedavisi yok mudur?

— Günümüzde yara tedavisi sistematik olarak yapıldığından tetanos vakaları azalmıştır. Hastalığın serumu bulunmadan önce, tetanostan ölüm %80-90 idi. Serumun uygulanması ile bu oran %60'a düşmüştür 20 nci yüzyılda bütün uyanık uluslar koruyucu olarak tetanos serumu kullanırlar. Okullarda yapılan karma aşı ve serumlardan korkmamak lâzımdır.

Dr. Kâmran Şenel

Kardeşlerimizden

DENİZ

Çocuklar koşun,
Haydi denize.
Günün eğlenin,
Şarkı söyleyin.

Güzel tatili,
Neşeyle geçirin.
Engin denizlerde,
Korkusuz yüzün.

Balıklar tutun,
Denizde, gölde,
Hep gülsün yüzünüz,
Neşeyle.

Emine ÖZYILMAZ

★

A T A M

Bir demet çiçek götürdüm Atama
Ağladım kana kana
Bayrak indi yarıya
Büyük Atam için

M. Ali KARAOĞUZ

★

VAZO

İçime çiçek koydular
Suyumu da doldurdular
Geldi bir yaramaz çocuk
Kırdı parçaladı beni.
Ama ben de batırdım üstünü başını
Böylece aldım ondan öcümü

Sidal GÖKSU

★

BEBEĞİM

Ne de küçük bebeğim var benim,
Yüzü pembe, gözü mavi,
Patikleri kırmızı,
Çorapları beyaz.
Ey bebeğim yürüyorsun,
Çikolata yiyorsun,
Daha da istiyorsun,
Benim güzel bebeğim.

Nihal ATAKAN

ZAVALLI İHTİYAR!

İhtiyar bir adam yavaş yavaş bir cadde boyunca giderken, küçük bir çocuğun kendisine çok yüksek gelen bir kapı tokmağına yetişmeğe çalıştığını gördü. İhtiyar merhametli bir adamdı, durdu ve;

— Senin yerine ben çalayım yavrum, dedi.

Evin her tarafından duyulsun diye tokmağı birkaç sefer kuvvetlice vurdu.

Çocuk ona şeytani bir gülümseme ile baktı ve şunları söyledi:

— Şimdi kaçacağız, hadi koş!

İhtiyar adam ne olduğunu anlıyana kadar, muzip çocuk, adamcağızı öfkeli ev sahibi ile karşı karşıya bırakarak çoktan köşeyi dönmüştü bile.

İngilizceden çeviren : Sait KOZACIOĞLU

BONCUK

Benim küçük ve sevimli bir kedim vardı. İsmi Boncuk'tu. Onu çok seviyordum, Zaten kimsesi yoktu. Annesi geçen sene ölmüştü. Ben de ona kendi odamda küçük minderlerden yer yapmıştım. Bir gün ne yapsa beğenirsiniz: Bahçenin kapısını açık bulmuş, doğru dışarı fırlamış. Biraz dolaştıktan sonra evi kaybetmiş. Acı acı miyavlamaya başlamış. Bunu duyan bir sokak köpeği üstüne saldırmış. O anda ben de bağırmasını duymuştum. Hemen hızla dışarı çıktım. Kediyi buldum. Köpeği kovalayıp kediyi kucağıma aldım. Titriyordu.

Eve gittik. Ertesi günü kapıyı bilerek açık bırakmıştım. O bunu gördü. Fakat bu sefer dışarı çıkmadı. Bu ona bir ders olmuştu. Kucağıma aldım. Uzun ve parlak tüylerini tatlı tatlı okşamaya başladım.

Oya TUNCER

RIZA ÇAVUŞ

Rıza Çavuş, Karadenizin bir köyünde yaşayan sevimli bir ihtiyardı. Gençliğinde o civarın en usta balıkçısı idi. O denizden ayrılanların nasıl yaşadığına şaşardı.

Bir gün bir kaza onu çok sevdiği denizden ayırdı. Balıkları bir sandığa doldurdu. Buz parçalarını da aralarına attı, vurdu cefakâr eşeğinin sırtına! Yolda giderken uzaktan kereste yüklü bir kamyonun geldiğini gördü. Sadece o kadar...

Uyandığı zaman başı zonkluyordu. Ayaklarını kımıldatamadı ki ayağa kalksın. İşte o günden beri Rıza Çavuş denize, kayığına kavuşamadı. Geceleri odasında pencereden bıkıp usanmadan denizi seyreder, dalgaların sesini dinlerdi. Eski günleri, neşe, ümit dolu günleri hatırlardı. Doktordan hakikati öğrenince ağlamaklı oldu. Demek nasırlı ayaklarını ıslak kumlara basamıyacak, denizin kokusu ciğerlerine dolamıyacaktı. Kayığını çekerken ıslanan pantalonunu kızgın çakılların üstüne serip kurutamıyacaktı.

Kim yırtılan ağları tamir edecek, kim kayığının içinde ayaklarını dayayıp kürek çekecekti?...

O, günün birinde bütün bunların, denizin sevgili kayığının özlemini çekerek öldü gitti. Giderken arkasındakilere sadece bir kucak dolusu hâtıra bıraktı, o kadar...

Nedret DURUTAN

★

ERDEĞE GİDİŞ

Bu gün cumartesi
Evde bir hazırlık bir telâş
Sordum anneme gezi nereye
Gidiyoruz oğlum Erdeğe.
Öyle sevindim coştum
Hemen arkadaşlara koştum
Pazar günü erken
Kuşlar öterken
Erdeğe yollandık biz.
Önce kumda oynadık,
Sonra denize daldık,
Deniz hava hol güneş;
Ne çabuk akşam oldu
Yükler kamyona kondu
Dönüş biraz zor oldu.
Hoşça kal güzel Erdek!...

Sıtkı TÖMBEKİCİ

★

D oğan Kardeş
O yunların, şiirlerin,
G üldürür, sevindirir.
A y başından başına,
N eşelendirir beni.
K itaplar arasında
A rkadaşlarımın ağzında
R adyonun her saatinde,
D ışarıda
E vde,
Ş arkımda hep Doğan Kardeş.

Leman AKSOY

★

DENİZ

Güneş vurmuş sulara,
Pırıl pırıl dalgalar.
Yaklaşmayın bulutlar,
Gölgelenmesin sular.

Tülin AKSOY

ŞİMDİ HER ŞEY GÜZEL

Şimdi sakin her yer
Ve her şey güzel
İncecik bir müzik geliyor derinden
Şimdi kayalardaki yosunlar bile güzel.

Serpil TOKTAY

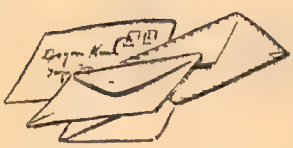

Yazılar

İmparatorluk · Devrinde ROMA

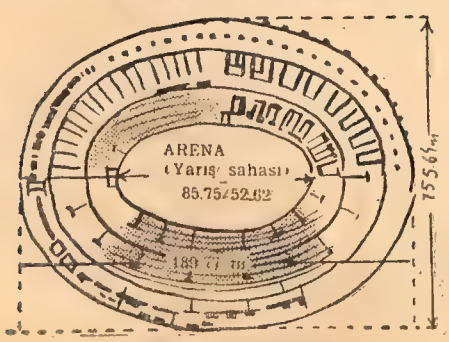

ROMA'DA KOLİSEUM'un alanı

Büyük AKS Boyunca kesit.

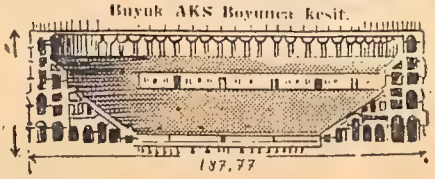

Bir amfi-teatrın çevresi 524 m. dir. 80 kapısı vardı, bunların 4 büyüğü aksların uçlarındadır.

Gladiatör baldırlık ve kolgaları.

İLK VURUŞMA BİTİYORDU
Ağını kaybetti, artık kalkamaz.
Hayır elini kaldırıyor.
Kararını bekliyorum asil Çesar!
Doğrudur, yiğitçe vuruştu.
Hayatı esirgenmeğe lâyıktır.
DÖRT SAAT SONRA OYUNLAR SONA ERDİ.
Koliseum'a böyle kolayca nasıl giriyorsun?
Babam Herkulanus uzun zamanlar gladiatordü.
Övüldüğünü çok işittim. Ünlü bir gladiatordü baban.
Bir yaralanma sonunda sahibi, onu azat etti. O zamandan beri işsiz kaldığı için sefil düştük.
Demek sen burada oturuyorsun. Aman ne güzel!
Ostia'daki villamızı daha çok severim. Babam senator Flavius'tur.
Kimbilir? Sana bir yadigâr olarak şu yüzüğü veriyorum. Gösterdiğin nezakete karşı şükür borcunu hatırlatır.
Hoşça kal, Markûs, bir daha birbirimizi görmeğe fırsat çıkacak mı, bilmem?
Ne güzel halka, mutlaka altındandır.
Kimdi o yanındaki yalın ayaklı?
Kaius adında pek nazik bir çocuk, babası azatlı kole imiş.
O SIRADA HALK MAHALLESİNDEKİ ÇOK KATLI FUKARA EVLERİNDEN BİRİNDE...

BİR ZENGİN MESKENİNİN KESİTİ

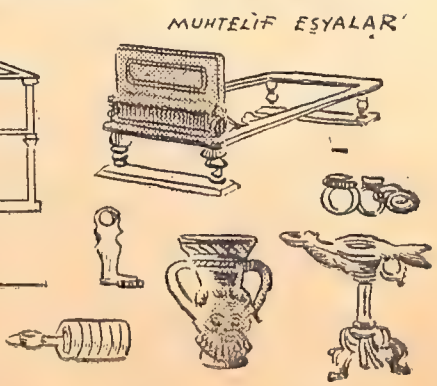
MUHTELİF EŞYALAR

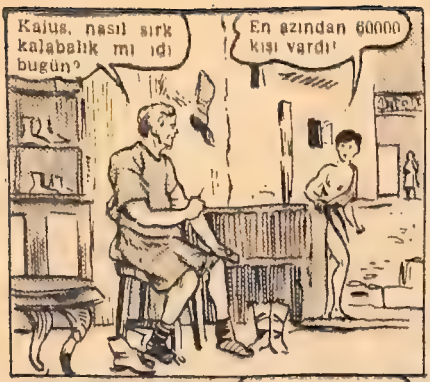
Kajus, nasıl sirk kalabalık mı idi bugün?
En azından 60000 kişi vardı!

İyi bir haber var mı baba?
Sabahtan beri çarşı pazar aramadığım yer kalmadı Hiç bir yerde kendime iş bulamadım.

Bunu satarsan eline epey para geçer.
Nerede buldun onu?

Fakiriz diye oğlumun hırsız olmasına asla katlanamam!
Ama tekrar ediyorum. bunu bana bir dostum verdi. Senator Flavius'un oğlu.

Ben bu kıymetli yüzüğü geri vermeliyim Şimdi senator hamamda olmalıdır O-raya giderim.

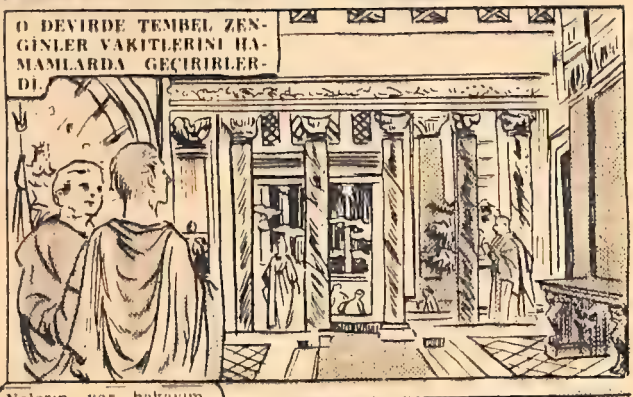
O DEVİRDE TEMBEL ZENGİNLER VAKİTLERİNİ HAMAMLARDA GEÇİRİRLERDİ.

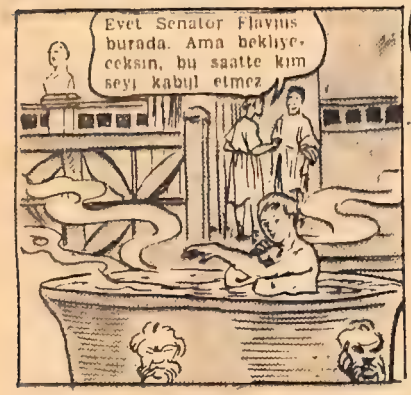
Evet Senator Flavius burada. Ama bekliyeceksin, bu saatte kim seyi kabul etmez

Nelerin var bakayım Ben sabahtan beri bir şey yemedim
Sıcak sosis, çeşitli receL ballı pastalarım da var

Bu nemli, sıcak yer dayanılır şey degil. gideyim dı şarıda bekliyeyim

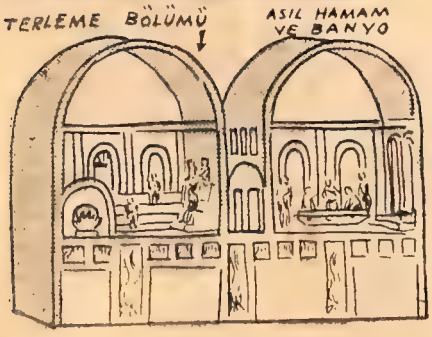
TERLEME BÖLÜMÜ
ASIL HAMAM VE BANYO

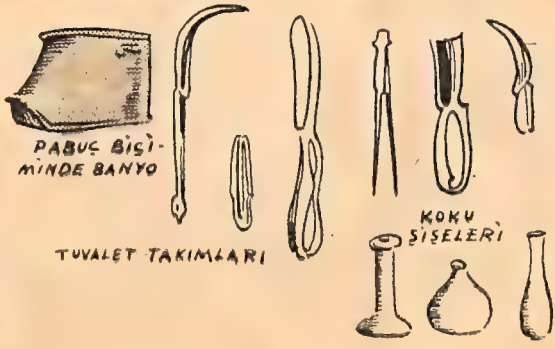
PABUÇ BİÇİMİNDE BANYO
TUVALET TAKIMLARI
KOKU ŞİŞELERİ

GÜN BATTIKTAN SONRA

Senatorün kesesi altın dolu! Adamı da rüyaya dalmış!

Çok teşekkür ederim, Senator Flavius, gülegüle

BU SÜRE İÇİNDE

Babam yüzüğü çaldığımı sandı, geri vermek için elimden aldı

Bekle! Kapıyı açmaya geliyorum

Yukarıya, odama gel. Olanları babama anlatırız. Yüzük benden sana yadigârdır, geri alınamaz.

Nah işte, babam da geliyor!.

Eyvah birdenbire silâhlı iki adam çıktı. Saldıracaklar babana.

Uzat kesemi zengin bas!

Hem çabuk! Yoksa deleriz derini!

BEREKET VERSİN Kİ O SIRADA HERKULANUS U-YANMIŞ. SENATÖRE YETİŞMİŞTİ.

Alçak haydutlar!

Canımı kurtardın yiğit adam! Kimsin sen?

Baba! dostumun babasıdır, o adam issiz kalmıştır

Bundan sonra sen benim muhafızım olacaksın, oğlun da benim oğlumla birlikte yetişecek.

Ne mutlu bana! Yıllardır hep bir oğlan kardeş hasreti çeker dururdum. İşte muradıma erdim

ROMALILARIN KULLANDIKLARI ŞEYLERDEN

Son

DANA BAŞI ŞEKLİNDE MUSKALIK

KÜPE

AT KUYRUĞUNDAN SÜPÜRGE

KANTAR

PENS

KUNDURACI BIÇAĞI, TIĞI

TENCERE

ZAR

KANDİL

KAŞIK

ÜSTURA

HUNİ

KAPAN

SIRK OYUNLARI İÇİN ÇIRMA FİŞİ.

Somurtkan yüzleri hiçbir ayna güzel gösteremez

EVVEL zaman içinde uzak ülkelerin birinde ufak bir kıraliık vardı. Burası karamsar insanlarla doluydu. Kimsenin yüzü gülmez, herkes halinden şikâyet eder dururdu.

Fakat ortalıkta bu durumu yaratacak hiçbir sebep yoktu. Son derece güzel verimli topraklarda oturuyorlardı. Başlarında çok akıllı bir kıraliçe bulunuyordu. Ülkede yiyecek, giyecek boldu. Üstelik her ailenin başını sokacağı bir evi de vardı.

Günün birinde komşu ülkelerin prenslerinden biri kıraliçeyi ziyarete geldi. Kıraliçe misafirine şehri gezdirirken kendisini kara kara düşündüren derdini ona da açtı.

Kıraliçe şöyle diyordu: «Ne yapacağımı şaşırdım kaldım. Tebaamın mesut olmaması için ortalıkta hiçbir sebep yok. Ama gördüğün gibi hiç kimse halinden memnun değil. Buna bir son verebilmek için aklıma gelen her çareye başvurdum ama yüz güldürücü bir sonuç elde edemedim.»

Prens hafifçe gülümsedikten sonra «Bunun için size gerekli olan şey bende var» dedi ve başını sallıyarak sözlerini şöyle bitirdi: «Onun sizin bu büyük derdinizi çözeceğine eminim. Memleketime döner dönmez hemen gönderirim.»

Aradan birkaç hafta geçti. Bir gün prensin adamları kocaman bir paket getirdiler. Açıldığında içinden ne çıktı dersiniz? Dev gibi bir ayna! Yalnız bunun son derece garip bir özelliği vardı. Bir defa iki yüzüne de bakılabiliyordu. Yalnız, bir kimsenin bir yüzdeki görüntüsü öteki yüzdekinden apayrıydı.

Prensin kıraliçeye paketle birlikte gönderdiği mektupta şunlar yazılıydı:

«Yüce Kıraliçem,

Bu ayna öyle alelâde birşey değil. Gizli bir özelliği var. Ancak bunu inceliyenler onun gerçek anlamını bulabilirler.»

Kıraliçe, aynanın şehrin meydanına yerleştirilmesini emretti. Sarayın balkonundan gelip geçenlerin aynadaki akislerini görebiliyordu.

İlk günler hemen hemen herkes durup aynada kendisini seyrediyor, fakat aynanın her iki yüzünde de kendilerini ayrı ayrı görünce şaşırıp kalıyorlardı. Bu yüzden çeşitli fikirler ortaya atıl-

maya başlanmıştı:

Çoğunluk bunun sihirli bir ayna olduğuna inanmıştı. Söylentilerden, efsanelerden çok gerçeklere önem veren ufak bir grup vardı. Bunlar da aynanın bu garip özelliğini şöyle açıklıyorlardı:

«Bir cismin aynanın her iki yüzündeki görüntülerinin birbirine hiç benzememesinin sebebi iki yüzün özel bir şekilde meydana getirilmesindendir. Yahut da aynanın camı yapılırken adamlardan biri yanlışlıkla bir tarafın karışımına fazla kum koymuş olabilir.»

Aynanın bu özelliği ülkede hemen hemen herkesin aklını kurcalıyordu. Bunun gerçek anlamını bir kişi çözebilmişti: Kıraliçe.

Kıraliçe her gün balkona çıkıyor ve halkın davranışını gözlüyordu. Bu arada dikkatini şöyle bir şey çekmişti. Hiç kimse aynanın meydana bakan yüzüne yaklaşmayı istemiyordu. Herkes üşenmeden koca meydanı boydan boya yürüyüp aynanın saraya bakan yüzü önünden geçmeğe çalışıyordu. Meydana bakan yüzden ürküyorlardı.

Kıraliçe bu duruma acı acı gülüp «öbür yüzde gördükleri hoşlarına gitmiyor. Bunlar kendi kendilerini aldatıyorlar. Bakalım daha ne kadar gerçeklerle yüz yüze gelmekten kaçabilecekler?» diye söyleniyordu.

İlk yapılan Halk Meclisi toplantısında ileri sürülen önemli konuların başında bu ayna meselesi geliyordu. Hemen hemen herkes aynı fikirdeydi.

Manav meclis üyesi, «O ayna derhal kaldırılmalıdır» diye düşüncesini öne sürünce nalbur üye «evet, evet» diye kendisini destekledi.

Bu yüzden hayli zarara uğrayan ayakkabıcı üye, hemen dert yanmağa koyuldu: «Bu uğursuz şey satış yapmama engel oluyor. Dükkânım, aynanın şu kimsenin bakmak istemediği tarafında kalıyor. Bu yüzden artık kimsecikler gelmez oldu.»

KİM BILIYOR?

1. **Kopuz nedir?**
2. **Arı nasıl vızıldar?**
3. **Kamboç neresidir?**
4. **Peru'da hangi dil kullanılır?**
5. **Dünyada ilk banka ne zaman ve nerede açılmıştı?**

(Cevabı S. 35 de)

Aynı şanssızlığa uğramış olan manifaturacı da söze karıştı. «Şu ayna getirildiğinden beri bütün müşterilerimi kaçırdım. Bir metre bile kumaş satamaz oldum.»

Meclis Başkanı hepsini teker teker dinledikten sonra «öyleyse» dedi, «kıraliçeye bir dilekçe verip aynayı kaldırtalım. Şimdi bu fikri kabul edenler parmaklarını kaldırsın.»

Toplantıya katılanların hepsi birden parmaklarını kaldırınca başkan yardımcısı dilekçeyi kaleme aldı. Sonra da önde Başkan olmak üzere bütün Meclis üyeleri sarayın yolunu tuttular.

Ulus temsilcilerini böyle toplu halde gören halk ikide bir onları durdurup nereye gittiklerini soruyordu. Bir ara Meclis Başkanı herkese teker teker lâf anlatmaktan usanarak önlerine çıkanlara, «Siz de gelin ne yapacağımızı görün» demeğe başladı.

Böylece saray kapısı önünde hayli büyük bir kalabalık toplandı.

Kıraliçe, halkın kendisinden ne istiyeceğini tahmin ettiğinden onları balkonda bekliyordu.

Meclis Başkanı, balkona doğru dönüp hürmetle eğilerek kıraliçeyi selâmladıktan sonra, «Yüce Kıraliçem» dedi, «bir dileğimiz var.»

Kıraliçe, «sizi dinliyorum, derdiniz nedir?» diye sordu.

Başkan, halkın dileğini şöyle dile getirdi:

«Halk Meclisi meydandaki iki yüzlü aynanın kaldırılmasına oybirliğiyle karar verdi.»

Kıraliçe böyle bir isteğe şaşırmış görünerek, «Peki ama niçin?» diye sordu.

Bunun üzerine üyeler birer birer söz alarak dertlerini anlatmağa başladılar.

Hepsini dinledikten sonra kıraliçe, «Acaba niçin kimse aynanın meydana bakan tarafına uğramıyor? Acaba o tarafta kötü birşey mi var?» diye sordu.

Ülkede tembelliğiyle ün salmış biri söz aldı ve şöyle konuşmağa başladı:

«Evet kıraliçem, herkesi çok çirkin gösteriyor. Meselâ, o yüzde ben son derece tembel bir kimse olarak görülüyorum. Halbuki ben biraz kuvvetsizim çabuk yorulurum, bu yüzden de sık sık dinleniyorum.»

Bunun üzerine etraftakiler gülüşmeğe, hafif hafif, «utan utan, sen yorgun değil düpedüz tembelsin» diye mırıldanmağa başladılar.

Kıraliçe ellerini birbirine vurarak halkı susturdu. Sonra, «söz almak istiyen var mı?» diye sordu. Kalabalık arasında zayıflıktan avurtları çökmüş, sarı benizli bir adam elini kaldırdı.

«Kıraliçem» dedi, «ben de aynanın o yüzünden şikâyetçi-

yim. Ne zaman baksam beni son derece çirkin, üstelik de bir cimri gösteriyor. Gerçekte ise ben tutumlu bir kimseyim.»

Yine kalabalık, «Ayıp ayıp, yalan söyleme bari, sen tutumlu değil, cimrinin tâ kendisisin» diye mırıldanmağa başladı.

Yine kıraliçe onları susturup üzgün bir sesle şöyle dedi:

«Görüyorum ki, içinizde hiç kimse daha aynanın sakladığı sırrı çözememiş. Bu yüzden de bir süre daha orada kalması gerekiyor. Yine eskisi gibi meydanın öte tarafındaki dükkânlara gitmenizi ve aynaya bakmaktan kaçınmamanızı emrediyorum.» Ardından da sözlerini şöyle bitirdi:

«Eğer bir ay sonra da aynanın o yüzünde gördüklerini̇z hoşunuza gitmezse o zaman bir çaresine bakarız.»

Meydanda toplanan halkın bütün ümitleri kırılmıştı. Bu durum onları çok üzmüştü. Kıraliçeye de içlerinden hayli kızmışlardı. Sonunda o aynaya bir daha hiç bakmıyacaklarına yemin ederek evlerine döndüler.

Aradan bir iki hafta geçmişti. Halk aynanın «güzel» dedikleri tarafındaki görüntülerini öylesine sevmeğe başlamıştı ki, «kötü» diye adlandırdıkları tarafta da öyle görünmenin yollarını araştırmağa koyuldular. Bir grup ilkin aynanın önüne geçip uzun uzun baktı. Gördükleri öylesine keyiflerini kaçırmıştı ki, kızgın kızgın söylenmeğe başladılar. Bir ara bu durum içlerinden birinin sinirine dokundu ve kendisini tutamıyarak gülüverdi. Bunun üzerine hepsi birden kahkahalar atmağa koyuldular. İşte böylece aynanın sırrı çözülmeye başladı. Kara bulutlar dağıldı, parlak ve aydınlık bir yüzey ortaya çıktı. Bundan böyle ülkenin halkı teker teker aynanın kötü gösteren yüzü önünden geçip şanslarını denemeğe başladılar. Karamsar yüzler yerine güleç çehrelerle karşılaşınca keyifleri yerine geliyor, aynanın önünden son derece memnun ayrılıyorlardı.

Bir gün kıraliçe, balkonunda durmuş sonsuz bir mutluluk içinde meydanda kaynaşan kalabalığı seyrediyordu. Bir ara baş vezirine dönüp:

«Şimdi artık aynanın kaldırılmasını emredebiliriz» dedi.

Baş vezir, «başüstüne» deyip emri yerine getirmeğe koştu. Fakat az sonra yarı yoldan geri dönüp tekrar kıraliçenin huzuruna çıkarak aynayı nereye koydurtacağını sordu.

Kıraliçe aşağıdaki neşeli insanlara bir kere daha baktıktan sonra, «Onu iyiliksever dostumuz prense geri gönder» dedi. «Ülkemizi büyük bir dertten kurtardığı için kendisine candan teşekkürlerimizi de bildirmeyi unutma sakın.»

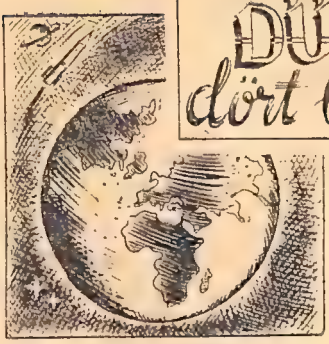

Dünyanın dört bucağından

Nils'in Harika Serüvenleri

Selma Lagerlöf'ün ünlü çocuk masalını konu olarak alan İsveçlilerin çevirdiği renkli filim «Nils'in Harika Serüvenleri»nin galasında bulunmak üzere 21 yabancı ülkeden çocuklar İsveç'e davet edilmiştir.

Roman kahramanı Nils Holgersson harika serüvenleri kaz sırtında yapmıştı. Dünya çocukları ise uçakla İsveç'e gideceklerdir.

Okul Yayınları Rekoru:

Batı Almanya'da her üç okuldan birinin kendine ait bir gazetesi vardır. Yine her üç öğrenciden ikisi okul gazetesinin abonesidir. Alman okullarında öğrenciler tarafından yayınlanan gazetelerin sayısı 570 i bulmaktadır.

Kuş Doktoru

13 yaşında Avustralyalı bir öğrenciye memleketindeki kuşseverler tarafından «Bölge Kuş Doktoru» unvanı verilmiştir. Reg Wilson boş vakitlerini hasta ve yaralı kuşlara bakmakla geçirmektedir.

Reg, Melbourne'un bir banliyösündeki evlerinin bahçesinde minik bir kuş hastahanesi açmıştır.

Bu genç Avustralyalı, altı yıldır operatörlük, hemşirelik, hastabakıcılık ve doktorluk ödevlerini tek başına yapmaktadır.

Kuş hastalar iyileştikten sonra hastahaneden ayrılmak istememekte orada kalmayı tercih etmektedirler. Bu hastahanenin en göze çarpan siması «Kaplan» adlı hastahane bekçisidir. Kendi kendisini bu işe tâyin eden kedi, hastaları öylesine canla başla korumaktadır ki, diğer kediler hastahanenin civarına bile yaklaşamamaktadırlar.

Unesco'dan

★ Çiğ domates yiyiniz ★

BİLMECE BULMACA...

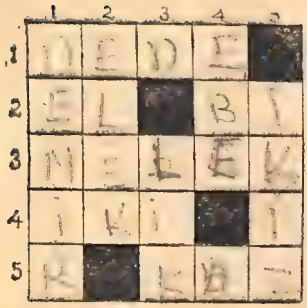

Soldan sağa :

1 — Babamızın babası. 2 — Bir organımız, yanına bir harf gelirse bir sayı olur. 3 — Bir kız ismi. 4 — Bir sayı. 5 — Bir çeşit kümes hayvanı.

Yukarıdan aşağıya :

1 — Sert bir maden. 2 — Bir çeşit mutfak eşyası. 3 — Tersi sert bir toprak. 4 — Oyunlarda çocukları kovalıyan. 5 — Aynı zamanda doğmuş olan kardeşler.

Hazırlıyan : Zühal Büyükşekerci

(Çözümü S. 34 de)

★

HESABINIZ KUVVETLİ Mİ?

Bir köylü, katırının 2 yanına ve eşeğine çuvalla buğday koymuş değirmene un yapmağa götürüyormuş. Bir ara eşek katıra demiş ki: «Of yüküm çok ağır.» Katır da, «öyle deme sahibimiz senin yükünden benim yüküme bir kile alıp koyarsa benim yüküm seninkinin 2 misli olacak benden sana bir kile koyarsa ikimizinki bir olacak.»

Acaba katırın yükü kaç kile eşeğinki kaç kiledir.

Cevap: Katırın yükü 7, eşeğinki 5 kiledir.

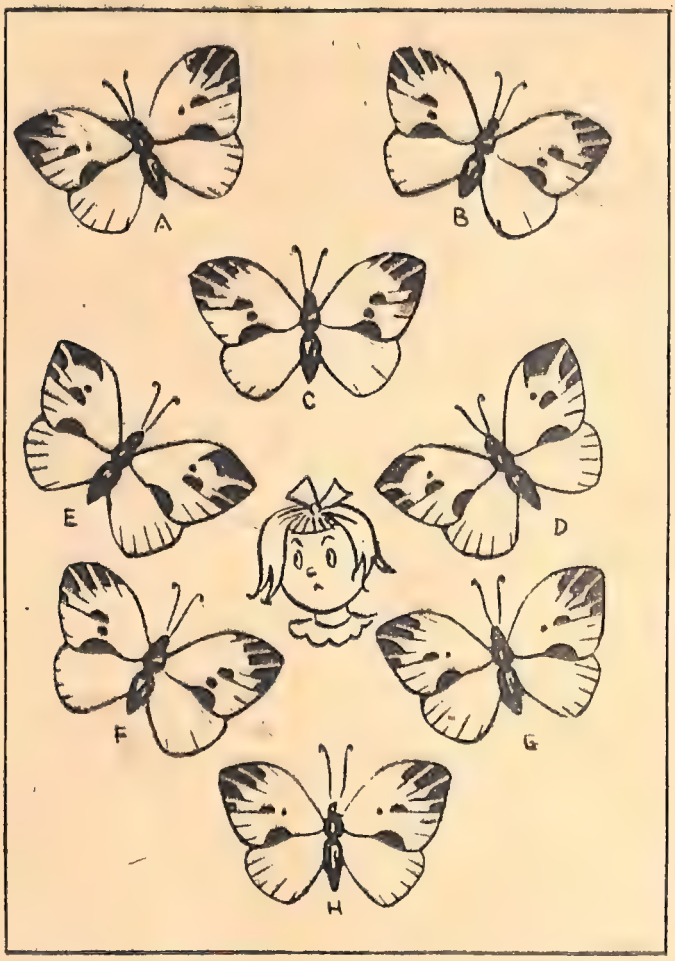

Resimde gördüğünüz 8 kelebekten ikisi birbirinin aynı. Acaba hangileri. Saat tutarak bunları bulmaya çalışın. Bakalım ne kadar zamanda bulabileceksiniz.

ALTIN DİŞ

İzzet, dört yaşında çok sevimli bir çocuktu. Bir gün Seniha halası ona masal anlatıyordu. Komik bir yerde gülüştüler. Halasının altın dişi bir ara görününce İzzet merakla sordu:

— Halacığım, dedi, benim altın dişim ne zaman çıkacak?

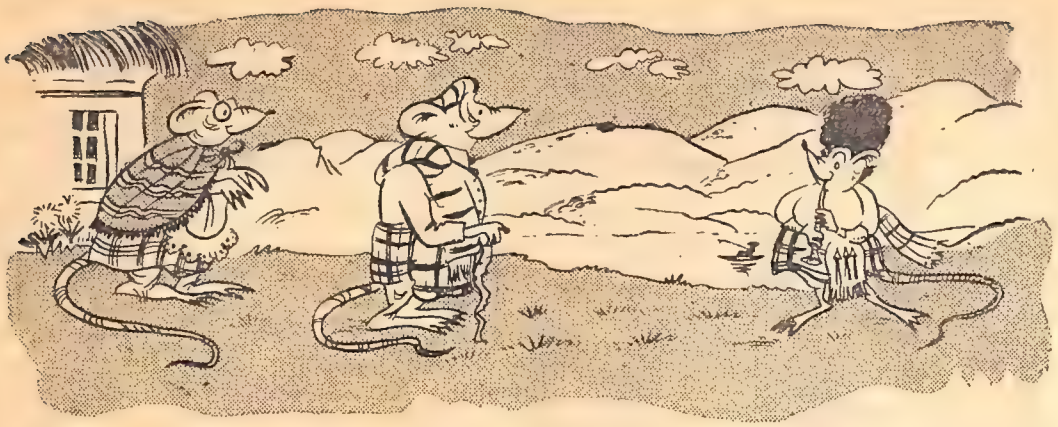

Eski utangaçlığından eser kalmamıştı

MOR tepeli yüce dağlar, burcu burcu kokan çiçekli ovalar, şırıl şırıl çağlıyan dereler ülkesinde Samur adlı minik bir fare vardı. Fareler köyünün en köklü, en ileri gelen ailelerindendi. Evde herkes onu pek çok severdi. Hiçbir şeyi eksik değildi. Bir dediği iki edilmezdi.

Fakat bütün bunlara karşılık farecik sanıldığı gibi mesut değildi. Bütün neşesini, mutluluğunu kaçıran çok büyük bir derdi vardı:

Samur, ülkenin en sıkılgan, en çekingen faresiydi. Birinin kendisine baktığını sezerse utancından yerin dibine geçerdi. Bu yüzden de hiçbir yere gitmez, hiçbirşey yapmazdı. Hattâ çok istediği halde kardeşlerinin oyunlarına bile katılmazdı. Her yaz verilen ziyafetlere civardaki bütün fareler katılırdı.

Aralıksız birkaç gün süren bu şenlikleri o, ancak duvarlardaki deliklerden yahut orta aralıklardan seyrederdi. Ana fare, oğlunun bu haline çok üzülür, onu bu huyundan vazgeçirmek için uğraşır dururdu. Sık sık, yavrusunu karşısına alıp şöyle derdi:

«Samurum, bu derdine bir çare bulmalıyız. Bunun için de herkesten çok senin gayret göstermen gerekiyor. Eğer özel bir hünerle başarıya ulaşırsan bu sıkılganlık illetinden kurtulacağına eminim.»

Özel bir hünerle başarı için uğraşmak şöyle dursun, minik farenin, gittikçe daha sıkılgan olduğunu, bu sebepten elinden hiç bir iş gelmiyeceğini düşünmekten başka yaptığı birşey yoktu. Bütün dikkatini bu konu üzerinde toplamıştı. Bu yüzden de çarçabucak heyecanlanıveriyordu. Tabiî heyecanlanınca da ürkekliği büsbütün artıyordu.

Bazan yalnız ertesi gün karşılaşabileceği kimseleri gözünün önüne getirince eli ayağı birbirine dolaşır, ne yapacağını şaşırıp kalırdı.

Ailede herkes, onu bu dertten kurtarmağa çalışıyordu.

Babası iyi bir oymacıydı. Oğluna da tahtadan minik gemiler oymayı öğretmeyi aklına koymuştu. Fakat Samurun sınırsız heyecanı başarısına engel olmuştu.

Elleri titrediğinden hiç oyulmaması gereken yerlerde kocaman kocaman delikler açmıştı.

Amcası ülkenin sayılı ressamları arasındaydı. Yeğenini o büyük dertten kurtarmak için ona resim yapmasını öğretmeğe başladı. Samur'un heyecanı bunu da baltaladı. Yine ellerinin titremesi yüzünden ne doğru düzgün bir şey çizebildi ne de boyayabildi. Kendi halinden öylesine utanıyordu ki, yüzü hep pancar gibi kıpkırmızıydı.

Ninesi belki de tezgâhta birşeyler dokumakla çocuğun sinirleri yatışır ümidiyle ona dokumacılık öğretmeğe karar verdi ve kendisini evine çağırttı.

Samur ertesi günü sabahleyin erkenden kalkarak üstünü başını giydi. Kahvaltısını ettikten sonra ormanın bir ucunda oturan ailesinin evinin yolunu tuttu. Kırlarda dolaşmak çok hoşuna gitmişti. Ama en fazla etrafta kimseciklerin olmaması neşesini kat kat arttırmıştı.

Ninesi torununu tezgâhın

BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

Soldan sağa :

1 — Dede. 2 — El, bi. 3 — Melek. 4 — İki. 5 — Kaz.

Yukarıdan aşağıya :

1 — Demir. 2 — Elek. 3 — Lik. 4 — Ebe. 5 — İkiz.

üstüne oturtup ona dokumacılığın inceliklerini uzun uzun anlattı. Samur hepsini çok iyi anlamıştı ama öğrendiklerini uygulamağa kalkınca telâşından iplikleri seçemez oldu.

Aklı iyice karışmıştı. Gözyaşlarını tutamıyordu.

Dedesi onun bu halini görünce yavaşça tutup tezgâhın başından kaldırdı ve teselli etmeğe başladı. Ninesi önlüğünün ucuyla çocuğun gözyaşlarını silip biraz temiz hava alması için dışarı gönderdi.

Samur otların üstüne uzandı. Bulutları seyre koyuldu. O gün olanları aklına bile getirmekten korkuyordu.

Onun ne yaptığını pencereden takip eden ninesi dedeye «şu kavalını al da bir şeyler çal. Müzik mutlaka sinirlerini yatıştırır» dedi.

Dede en güzel en oynak havalardan birine başlamıştı. Minik fare âdeta büyülenmişti. Yerinden fırlayıp dedesinin yanına koştu. «Biraz da ben çalabilir miyim?» diye kavalı istedi

Dede hemen çalgıyı uzatıp nasıl çalınacağını şöyle bir tarif ediverdi. Samur kavalı eline alınca yanaklarını havayla şişirerek parmaklarını delikler üzerinde gezdirmeğe başladı.

Aradan çok geçmeden en usta kavalcılara parmak ısırtacak kadar güzel çalmağa başladı. Duyanlar hayran kalıyordu. Artık ne zaman kavalını eline alsa herkes işini gücünü bırakıp etrafına toplanıyordu.

Dahası var. Üstelik o kötü hastalıktan da kısa zamanda kurtuldu. Çünkü çalgısını eline alınca ona kendisini öyle veriyordu ki, artık başkalarının kendisi hakkında neler dediğini düşünecek vakti yoktu. Eski utangaçlığından en ufak bir iz bile kalmamıştı. Artık o da herkes gibi oynuyor, gülüyor, eğleniyordu. Ziyafetlere kapı aralığından değil, bizzat katılmanın da tadını almıştı.

O günden bu yana onun mutluluğuna diyecek yok. Yalnız fareler köyünün değil, yeryüzündeki farelerin artık en mutlusuydu o.

KİM BİLİYOR'un CEVAPLARI

1. **Eskiden ozan veya âşık denilen halk şairlerinin çaldıkları armut biçiminde tek telli bir müzik aleti.**
2. **Çiçeklerden bal toplıyan arıların vızıltısını kendilerini görmeden çok önce işitirsiniz. Bu minicik yaratıkların bu kadar kuvvetli sesi nasıl çıkardıklarına şaşmamak elden gelmez. Arılar vızıltıyı kanatlarıyla meydana getirirler. Kuşlar kanatlarını çırpınca bir sesin meydana geldiğini hepiniz bilirsiniz. Arılar kanatlarını kuşlardan çok daha hızla hareket ettirirler. Bir arının kanatlarını dakikada 400 defadan fazla hareket ettirdiği tesbit edilmiştir. Kanatların hızlı hareketleriyle havada meydana gelen titreşimleri biz vızıltı halinde duyarız.**
3. **Çin Hindinde, Büyük Mekong ırmağı vâdisindedir. Batısında Siyam, doğusunda Viet-nam, kuzey doğusunda Koşinşin bulunur. Pirinç, hintyağı ve kopak denilen ince bir çeşit lif ülkenin belli başlı ürünleri arasındadır. Orman bakımından da hayli zengin olan Kamboç'un başkenti Pnom-Penh'dir.**
4. **Peru'nun 8,5 milyona yaklaşan nüfusunun büyük bir kısmının dedeleri İspanyol ve Kızıl derililerdir. Bu yüzden ülkede İspanyolca ve Quechua ve Aymara denilen iki kızıl derili lisanı konuşulur.**
   Bir zamanlar Peru, Güney Amerika'nın kültür ve bilim merkeziydi. Amerika kıtasındaki ilk üniversite 1551 yılında burada açılan San Marcos üniversitesidir.
5. **Avrupa'da ilk banka 1157 de Venedik'de açılmıştır. Daha sonra 1360 da Barselona'da ve 1407 de de Ceneviz Cumhuriyetinde daha büyük bankalar kurulmaya başlanmıştır.**

Gemici Dansı

DENİZ ailesinin üç çocuğu da Ayşe Teyze'nin bale okuluna devam ediyorlardı. Civarın en ünlü dans öğretmeni olan Ayşe Teyze, bu aileye bedava ders veriyordu. Çünkü son zamanlarda Deniz ailesine pek çok elbise diktirmişti. Terzi paraları, öğretmenin altından kalkamıyacağı kadar yığılınca, iki kadın aralarında şöyle bir anlaşmaya vardılar: Ayşe Teyze, Deniz ailesinin çocuklarına bale dersi vererek borçlarını ödiyecekti.

Ailenin üç çocuğu da muntazam olarak derslere gidiyorlardı ama içlerinde bu işe canla başla kendini vereni Gül'dü.

Gül için dans etmek nefes alıp vermek kadar kolay ve içten gelen bir şeydi Bu yüzden de öğrenci sayısı hayli kabarık olan dans okulunda kısa zamanda sivrilip, öğretmene yardımcılık etmeğe başlamıştı

Çocukların ortancası Nesrin, evde bale okulu fikri ortaya atıldığında pek çok sevinmişti ama derslere gidip gelmeğe başlayınca kurduğu hayaller de alt üst olmuştu. Ablasının danstaki ustalığına hayrandı Her gece yatağına yatınca, uyumadan önce kendisinin de ablası gibi zarif, kusursuz, ahenkli hareketlerle ortada döndüğünü gözlerinin önünde canlandırır, sonra uykuya dalardı. Oynamağa başladığı bu danslar da rüyalarında devam ederdi tabii. Ama gerçek bambaşkaydı Kız ne zaman dansetmeğe kalksa kolları bacakları kurşun gibi ağırlaşır, yerlerinden kıpırdamaz olurlardı. Üstelik, bale okuluna gittiği günler annesi kızın örgülerini açar, saçlarını lüle yapıp başına da bir kurdela bağlardı. Her sıçrayışında saçlarının o yana bu yana sallanması da çocuğun dikkatini dağıtır, kollarını, bacaklarını idare etmesine büsbütün engel olurdu.

Çocukların en küçüğü olan afacan Ahmet'e gelince, onun bale, dans gibi şeylere karşı en ufak bir ilgisi bile yoktu. Bu yüzden de bale okuluna bir türlü ısınamamıştı. Pon-ponlu güzel bale pabuçları da kendisini oraya bağlamaya yetmiyordu.

Durmadan annesine kendisini bale okuluna göndermemesi için yalvarıp yakarırdı. «Anneciğim» derdi, «Evde ne iş varsa sen demeden ben yapayım, ne olur beni oraya yollama.»

Ama annesi bunun dans öğretmeniyle yaptıkları anlaşmaya aykırı olacağını, sonra Ayşe Teyze'nin kendisine darılacağını ileri sürünce çocuk da gitmek zorunda kalırdı.

Okulda ondan uslusu yoktu. Beceremediği güç parçalar oynanacağı zaman hemen piyanonun arkasına saklanırdı. Şansı iyi giderse kimse orada olduğunu anlamaz o da o günkü dersleri bir yandan elma yiyerek öte yandan kitap okuyarak rahat rahat geçirirdi. Bale okuluna gideceği günler hastalanırdı âdeta.

Ayşe Teyze, yıl sonunda bir bale gösterisi düzenledi. Ahmet o günü ömrü boyunca unutamadı İlkin, o günü okulda ders yaptığı her zamanki günlerden bile rahat ve eğlenceli geçireceğini sanıyordu. Çünkü Ayşe Teyze, onu sadece gelen misafirleri karşılayıp kendilerine yer

göstermekle görevlendirmişti. Bu arada öğretmen çocuğa şehrin ileri gelenlerini mümkün olduğu kadar öndeki sandalyelere oturtmasını da sıkı sıkı tembihlemişti.

Ahmet'in o günkü programı şöyleydi: Üstü başı tertemiz, pabuçları pırıl pırıl, saçları muntazam taranmış olarak ortalıkta dolaşacak, misafirleri karşıladıktan sonra piyanonun yanındaki küçük sandalyeye oturup piyano öğretmeni çevir dedikçe notaların yapraklarını çevirecekti

Bir kere okulda çalışırlarken, piyano öğretmeni nota sayfalarını kendi başına güzel güzel çevirirdi. Sonra çocuklar da sayfa değiştirirken nerelerde duracaklarını iyice öğrenmişlerdi.

Program hazırlanırken ilkin Gemici Dansı adlı hareketli oyunu Ahmedin oynaması kararlaştırılmıştı. Fakat Ahmet adımlarını bir türlü müziğe uyduramıyordu. Bunun üzerine öğretmen bu dansı onun yerine Bülent'in yapmasını uygun gördü. Ahmet buna çok sevinmişti. Hem hoplayıp zıplayıp terlemiyecek hem de öğretmenin kendisine verdiği işleri yürütürse 10 lira da mükâfat alacaktı.

Gösterinin başlamasına pek az vakit kalmıştı. Herkes telâşlı telâşlı oradan oraya koşuşup dururken Ahmet piyanonun başında durmuş gülerek etrafını seyrediyordu.

Şimdilik ödevinin en önemli kısmını başarmıştı. Misafirlere yer gösterirken hiçbir kusur yapmadığına emindi. Fakat Ayşe Teyzeyi memnun etmek çok zor bir işti. Köpeğiyle birlikte gelen polisin hanımını baş köşeye oturttuğu için çocuğu bir güzel paylamıştı.

Bu yüzden de Ahmedin keyfi iyiden iyiye kaçmıştı. Eğer notaların sayfalarını çevirirken de bir dikkatsizlik yaparsa o zamana kadar cebinde saydığı on lirayı göremiyecekti bile.

Bu arada aksilikler çıkmağa başlamıştı bile. Piyano öğretmeni nota sayfalarını başka birisinin çevirmesine alışkın olmadığı için «Çevir» demeyi unutup müziği keserek sayfaları kendisi çeviriyordu.

Ahmet içinden «Keşke ilkin prova yapsaydık» diye söyleniyordu. Tam piyano öğretmenine durumu hatırlatmayı tasarlarken ortaya hiç hesapta olmıyan aksilikler çıkıverdi.

Öğretmen piyanonun yanına yaklaşıp Ahmede «Bülent hastalanmış. Gemici dansını onun yerine sen oynıyacaksın» deyince çocuğun başından aşağı kaynar sular dökülmüş gibi oldu.

Bundan sonra da gözü hiç bir şeyi görmez, kulakları da işitmez oldu. Bu dansı beceremiyeceğine yüzde yüz

Bunları Biliyor muydunuz?

Tren beklerken zaman nasıl değerlendirilir ?

Batı Almanya Cumhuriyetinde Hildesheim istasyonunda tren bekliyen öğrencilerin yararlanması için 2000 ciltlik bir kitaplık açılmıştır Eğer bu zaman değerlendirme denemesinden umulan sonuçlar alınırsa diğer istasyonlara da kitaplıklar kurulacaktır.

Şarkı Söyliyen Kumsallar

Dinyeper Nehrinin yatağı temizlendikten sonra nehir üstünde kumdan sırt bir adacık meydana gelmiştir. Adayı gezenler yürürlerken kumların müzik sesine benzer bir ses çıkardıklarını işitmişlerdir. Bu ses sahileyin daha tiz, akşam üstü daha pestir. Bu olay akıl almaz bir tabiat harikası değildir. Ne çok yaş ne de çok kuru olan kumların özel bir ses çıkardıkları bilinmektedir. Dinyeper kumlarının şarkı söylemesinin de sebebi, içinde uygun oranda su bulunmasıdır. Yeryüzünde şarkı söyliyen başka kumsallar da vardır. Meselâ, İskoçyada Eigg adasında olduğu gibi.

Çöl ortasında soğutma tertibatlı ev

Bir Fransız firması özellikle Büyük Sahra için tasarlanan soğutma tertibatlı ev tipinin yapımını başarıyla tamamlamıştır. Tek bir bloktan meydana gelen evi firma yapıp her şeyi tam olarak kurulacağı yere göndermektedir.

Matematik Olimpiyatları

Geçenlerde Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Romanya gibi çeşitli memleketlerden birer grup öğrenci pek alışılmamış bir spor yarışmasına katılmak üzere Budapeşte'de toplandılar. Her biri memleketlerindeki liselerin matematik birincileri olan öğrencilerin girdiği bu yarışma «Milletlerarası Üçüncü Matematik Olimpiyatları» ydı. Yarışma soruları üç cebir ve üç geometri probleminden meydana gelmişti.

Atatürk Kurtuluş Savaşında

Kattı Kemal Paşa'nın ordusu düşmanı uğruna
Pişman etti anasından doğduğuna
Çevirdi Sakarya, çevirdi süvariler,
Veryansın etti topçu,
Veryansın etti piyadeler.

emindi. Bunu Ayşe Teyze de biliyordu. Çocukla koca bir gün bizzat kendisi meşgul olmuştu ama göz doyurucu bir sonuç alamamıştı.

Sıra kendisine yaklaştıkça Ahmedin huzursuzluğu artıyor, sandalyesinde kıpırdanıp duruyordu. Bu arada sayfaları gelişi güzel çevirdiği için piyano öğretmeni de kendisine kızgın kızgın başını sallayıp duruyordu.

Sıra Gemici Dansına gelmişti artık. Ayşe Teyze, misafirlere birdenbire rahatsızlanan Bülent'in yerine dansı Ahmet Deniz'in oynıyacağını bildirince çocuk ceketinin düğmelerini iliklevip, boyunbağını düzelttikten sonra ortaya çıktı.

Ayşe Teyze, çocuğun ayaklarına bakınca kaşlarını çattı ve şöyle söylenmeğe başladı: «Bale pabuçlarını giydiğini sanıyordum. Şimdi bu gıcırtılı ağır ayakkabılarla büsbütün bocalıyacak.»

Ahmet de pabuçlarını değiştirmediğine çok pişman olmuştu ama artık iş işten geçmişti.

Piyano öğretmeni canlı, neşeli müziği çalmağa başlayınca çocuk da ellerini kollarını sallamağa koyuldu. Durum gittikçe umduğundan çok daha kötüleşiyordu. Aklına dansın hiçbir figürü gelmiyordu. Ayaklarını yere vurup büyük bir gürültü çıkarmaktan başka birşey yaptığı yoktu. Ömründe bu kadar güç bir duruma düşmemişti.

Ayşe Teyze, çocuğun adımlarını müziğe uydurması için ellerini öylesine şiddetle birbirine vurarak ve başını iki yana sallıyarak tempo tutmağa başlamıştı ki, saçlarındaki firketeler birer birer etrafa saçılıyordu.

Çocuk «pat, pat, pat» ayaklarını yere vurup duruyordu. Peki daha sonra ne yapacaktı? Müzik bitinceye kadar bu hep böyle mi gidecekti?

Bu sırada, o zamana kadar sahibinin ayakları dibinde uyuklıyan köpek silkinerek kalktı ve ortaya çıktı. Arka ayaklarının üstünde doğrulup dönmeğe başladı.

Kattı Kemal Paşa'nın ordusu sürdü gitti,
Yetiştikçe vurdu düşmana.
Hayın düşman o sarhoş gibi sallana sallana
On beş günde İzmir'i dar buldu.
Ölen kurtuldu, sağ kalan teslim oldu.
Kaçtı gemiler.
Alnı sargılı, kolu sargılı, boynu sargılı,
Ahmetler, Bekirler, Aliler,
Mahmutlar, Kâzımlar, İbrahimler,
Peşlerinden yettiler,
Diz çöküp Kordon boyuna
Tâ yürekten çekip tetiği
Gemilere yaylım ateş ettiler.

Gök yüzünde kara kara bulutlar
Başımıza nerden geldiniz!
Biz konuk severiz ama
Düşmanları sevmeyiz.

Cahit Külebi

Herkes şaşırmıştı, köpeğin usta oyunculara parmak ısırtacak kadar güzel oynadığını görünce, «Bravo, bravo» diye alkışlamağa koyuldular.

Bu arada Ahmet de kendisini toparlamıştı. Hareketlerini bu beklenmedik kurtarıcınınkilere uydurarak sıçrayıp hoplamağa başladı.

Dans bittiğinde salon alkıştan inliyordu. Seyirciler hep bir ağızdan «Yaşasın Şeker, bravo Ahmet, tekrar, tekrar» diye bağrışıyorlardı.

Ahmet bu defa hiç sıkıntı çekmeden oynamağa koyuldu. Müzik durduğunda Şeker dört tarafa selâm vererek sahibinin ayaklarının dibine uzandı.

Ahmede gelince alkışlanmaktan çok sıkılmıştı. Piyanonun yanındaki iskemleye kendisini zor attı.

Polisin hanımı köpeğini okşarken hayvana «Ne akıllı bir hayvanmışsın sen. Bu hünerleri de nereden öğrendin?» diye soruyordu. Çünkü hiç kimse hayvanın ilk sahibinin bir gemici olduğunu, hayvana gemici dansı öğretildiğini bilmiyordu. Adam bir yandan ağız mızıkasıyla bu oynak havayı çalarken bir yandan da ikisi birlikte oynarlardı. Aradan yıllar geçmişti. Şeker o gün yine aynı havayı duyunca dayanamıyarak yerinden fırlamıştı.

Misafirler dağıldıktan sonra Ayşe Teyze hâlâ piyanonun yanındaki iskemlesinde sessiz sessiz oturan Ahmede dönüp şöyle dedi: «Aferin yavrum, sana ne kadar teşekkür etsem azdır. Herkes en çok senin dansını beğenmiş.»

Ayşe Teyze çocuğun sırtını okşadıktan sonra evinin yolunu tuttu. Bu arada çocuğa vadettiği parayı vermeyi de unutmamıştı.

Az sonra Ahmet de yola düzüldü. Ellerini cebine sokmuş neşeli bir şarkı mırıldanıyordu. İçinde o zamana kadar hissetmediği bir hafiflik ve sevinç vardı. Başarı kazanmanın verdiği mutluluk içindeydi.

SÜSLÜ VE SEVİMLİ ŞEMSİYELER

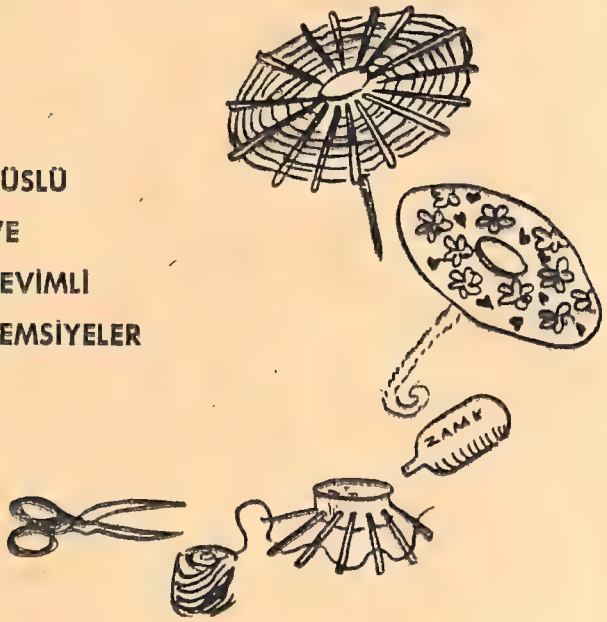

Gerekli Malzeme :

İnce bir bir şişe mantarı, çakı, kalem, kürdan, zamk, cilâ, afiş boyası, nakış ipliği, elişi veya üstü süslü kâğıt.

Yapılışı :

Önce irice bir şişe mantarını enine ortasından ikiye bölün. Bunun çevresinde 15 nokta işaretleyin. Bu noktaları koyduğunuz yerleri şişle delin sonra kürdanların sivri uçlarını zamklıyarak bu deliklere yerleştirin. Nakış ipliğini kürdanlardan birinin mantara yakın olan ucuna bağlayın sonra şekilde gördüğünüz gibi ipliği kürdanlardan birinin altından birinin üstünden geçirerek öteki uca bir cm. yaklaşıncaya kadar örün. İkinci şemsiyeyi yapmak için de az önce kestiğiniz mantarın diğer yarısını alarak birinci şemsiyede yaptığınız gibi çevresinde delikler açarak kürdanları mantara yapıştırın.

Sonra bir kürdanın boyunu ölçün. Mantarın da yarı çapını bularak ikisini birbirine ekleyin. Elişi veya süslü kâğıt üzerine yarıçapı bu elde ettiğiniz uzunluğa eşit iki ayrı daire çizin. Bunları kesip çıkardıktan sonra ortalarını da mantar büyüklüğünde oyun. Şimdi bu iki daireyi iç yüzleri üst üste gelecek şekilde birbirine zamklayın. Bunu mantarın üstünden geçirip kürdanlara yapıştırın. Orta kalınlıkta bir teli sap yerine geçirerek ucunu da kıvırın.

BİR ZEKÂ OYUNU

— Ahmet günde 50 km. yol alır, bir sürü de yol arkadaşı vardır. Ama trafik ışıkları, işaretleri, arabalar ve yayalarla hiç ilgisi yoktur. Acaba bunun nedenini bulabilir misiniz?

Cevap:
— Ahmet bir asansör-cüdür de ondan.

KARA KEDİ

Otuz cm. kadar uzunluğunda bir karton parçasını kaplıyacak şekilde derginizdekine benzeterek bir kedi resmi çizin. Sonra üzerine siyah elişi yapıştırın. Ağız, burun ve vücuttaki çizgileri beyaz sulu-

boya ile boyayın yahut bu iş için beyaz elişi kullanın. Gözler için ilkin irice iki sarı yuvarlak kesin sonra bunların içine de daha küçük iki yeşil yuvarlak yapıştırın. Kartondan incecik bıyıklar kesip yapıştırırsanız kedinizin hiç bir eksiği kalmaz.

Kâğıttan minik bir eşek nasıl yapabiliriz?

Bu sevimli eşeği dört tane kâğıt bardaktan yapabilirsiniz. Bardakların birisinden baş yapacağız. Boyun için ikinci bardağı uzunlamasına ortasından ikiye bölün. 1. Şekilde gördüğünüz gibi geniş tarafını birinci bardağın içine kâğıt raptiyesiyle tutturun.

Elinizdeki diğer yarıdan da iki kulak keserek baş üzerinde iki çentik açarak kulakları bunların içine sokun.

Üçüncü bardaktan da gövdesini yapacaksınız... Bunun dibini 2. şekilde gördüğünüz gibi yarısına kadar kesip, sonra boyun olarak kullandığınız yarım bardağın dibini bu kestiğiniz parçaya iğneleyin. Artık oyuncağınız başını sallıyabilir. Ayaklar için son bardağı ortadan ikiye bölün. Sonra bunları da şekilde gördüğünüz gibi V şeklinde kesin. Bunları yanyana koyup gövdeyi üstüne yerleştirin.

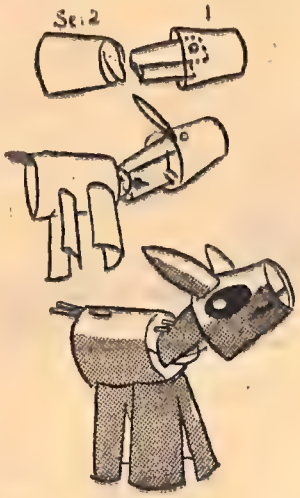

Şe. 3.

İki tel parçasını gövde olarak kullandığınız bardağın dibinden geçirin. Ucu kuyruk olarak gövdenin öbür ucundan dışarı çıksın. Sonra bu telleri tel raptiye ile gövdeye tuttturun.

Kuyruğunu ileri geri oynatınca ai, ai, derken yaptığı gibi başını sallıyacaktır.

Göz yerine siyah elişiden bir yuvarlak, ağız yerine de kırmızı ince bir kâğıt parçası yapıştırın.

YAVRU FİL

Bu yavru filin yapılışı son derece eğlenceli. Bunun için irice bir kesekâğıdı yeter. Kalınca bir kâğıttan kulaklar, hortum ve dişler kesip kesekâğıdına yapıştırın. Dişleri hariç bütün vücudunu boyayın. Gözlerini de yapmayı unutmayın sakın.

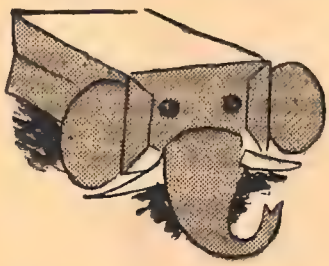

En Güzel Hediye

Ciltli, resimli, iyi kâğıtlı, renkli bir Doğan Kardeş kitabından daha güzel ve daha ucuz bir hediye olabilir mi?

Kartondan Orman

Gereken malzeme :

Yeşil karton, kurşun kalemi, makas.

Yapılışı :

İlkin karton üzerine resimde gördüğünüz gibi ağaçlar çizin. Sonra bunları yine şekildeki gibi kökleri hariç güzelce oyup kaldırın. Böylece odanızda hoşunuza gidecek bir ormanla karşılaşmış olacaksınız.

Eski Olimpiyatları canlandıran bir yazı:

Başarının Sırrı

MÖ. 676 yılında sıcak bir gündü. Yunanistan'ın ufak bir kasabasında, ulu bir ağacın gölgesi altında toplanmış olan çocuklar köylerini Atina'ya bağlıyan tozlu yolda ilerliyen yolcuyu daha seçer seçmez, «Hiero geliyor, Hiero geliyor» diye bağrışmaya başladılar.

İçlerinden biri «Hiero mutlaka Olimpiyat gösterilerinde koşu birincisi olacak, zeytin dalından bir taç kazanacak» diye artık kendilerine iyice yaklaşmış olan genci övmeğe koyuldu.

Üstüne beli kuşaklı, kısa beyaz bir elbise, ayaklarına hafif sandallar giymiş olan Hiero'yu kasabada tanımayan, sevmiyen onu takdir etmiyen yoktu.

Ağacın altındaki çocuklar arasında Hiero'nun yeğeni Markus da vardı. Genç atleti görünce, «Acaba bir gün biz de Olimpiyat yarışlarına katılabilecek miyiz?» diye derin derin içini çekti.

Büyük tanrı Zevs şerefine Yunanistan'ın Olimpiya şehrinde her yıl yapılan bu şenliklerde delikanlıların katıldığı beş önemli yarışma vardı. Bunlar koşu, atlama, disk, mızrak ve güreşti.

Hiero ağacın yanına varınca çocuklar hemen etrafını çevirdiler. Kendisine hayran hayran bakıyorlardı. Markus derin bir saygıyla, «nereye gidiyorsun?» diye sordu.

Hiero «Elis'e!» dedi, «Orada Olimpiyat gösterileri hakkında etraflı bilgi toplıyacağım ve kendimi ona göre hazırlıyacağım.»

Markus bu söz üzerine göğsü kabararak dedi ki: «Kasabamızın şanını yücelteceksin.»

Hiero, «bütün gücümle böyle bir başarıya ulaşabilmeğe çalışacağım ama, unutma ki, gösterilere ülkenin dört bucağından en gözde en seçkin atletler katılıyor. Şu öğüdümü de aklınızda tutun: Eğer günün birinde gösterilere katılmayı düşünüyorsanız en önemli şeyin sağlam bir vücut olduğunu aklınızdan çıkarmayın. Neyse şimdilik Allahaısmarladık» deyip yoluna devam etti.

Az sonra Markus da «Dedem beni bekler, kendisine yardım etmeğe söz vermiştim» diyerek çocukların yanından ayrıldı, karşıdaki kayalık tepeciğe doğru koşmağa başladı.

Epeyce yürüdükten sonra önüne bir çukur çıktı. Topraktaki bu upuzun çatlağın iki ucu arasındaki açıklık yer yer 3 - 4 metreyi buluyordu.

Hızlı yürümekten nefes nefese gelen delikanlı durakliyarak:

«Bu mutlaka geçen yılki büyük depremde olmuştur. Şimdi bunun etrafını dolaşıp büyükbabamın evine gitmeğe kalksam pek çok vakit geçecek. Zaten geç kaldım. En kısa yol karşıya atlıyarak geçmek. Bir denesem» diye söylenerek eğilip uçurumun kenarından iki tane iri taş aldı. Kollarını bir öne bir arkaya salladıktan sonra taşları geriye doğru fırlattı. Bu hareket ken-

disine atlamak için gereken kuvveti verecekti. O devirde uzun atlamada bu usul kullanılırdı. Ama çocuk böyle bir hareketle karşıya geçmeyi başaramadı ve uçurumu andıran çatlağın içine düşüverdi. Üstü başı kirlenmiş, orası burası yaralanmış, berelenmişti. «Niçin atlıyamadım» diye dertli dertli söylenerek ayağa kalktı ve yukarı doğru tırmanmaya çalışarak topallıya topallıya yola koyuldu.

Dedesinin kulübesine ulaştığında aradan hayli zaman geçmişti. Dedesi arıcılık yapardı. Taştan yapılmış alçak kulübesinin arkasında yamaçları kekik otuyla kaplı Hymettas dağı yükseliyordu. Bu bitkinin kokulu mor çiçeklerinden arıların topladıkları çiçek özünden son derece nefîs kokulu bir bal oluyordu.

Büyükbaba çocuğu görünce «Koş Markus koş. Yardım et de şu kovanı beraber kaldıralım» dedi.

Kovanlar sazdan örülmüş yuvarlak sepetlerdi. Diplerinde arıların girip çıkacağı delikler vardı. Ağızlarına da tutulup kaldırılabilmeleri için tahta çubuklar çakılmıştı.

Bir ara dedesi çocuğa «Gerçekten iyi bir arıcı olmayı istersin tabiî.» dedi.

Bu sözler üzerine çocukçağız atlet olmayı pek çok istediğini söyleyemedi. Zaten büyükbabası arıcılık için gereken bilgileri vermeğe koyulmuştu bile. Bir ağacın alt dallarından birinden üzüm salkımı gibi sarkan siyah bir şeyi gösterince Markus, «Arılar oğul vermiş. Nasıl da vızıldayıp duruyorlar!» dedi.

Büyükbaba çocuğun eline bir sepet vererek, «şimdi onları bu boş kovana koyacağız» dedi.

Markus dedesinin peşine düştü. Ağacın yanına geldiler. Genç adam, kovanı kaldırıp tam dalın altında tutu. Büyük baba dalı yakaladı ve hafifçe salladı.

Markus dedesinin ustalığına hayran kalmıştı. «Büyük babacığım arıların hepsini birden çarçabuk kovana alıverdiniz. Dalda tek bir tane bile kalmadı.» demekten kendini alamadı.

Dede torununa gülerek, «Ya» dedi. «Böylece yeni bir şey öğrendin. İnsan gördüklerinden faydalanmasını bilmelidir. Durmadan çalışarak pek çok şeyler başarabileceğini de aklından çıkarmamalıdır.»

Bu sözler üzerine Markus içini şöylece dökmeğe başladı:

«Gerçek hiç de senin dediğin gibi değil. Ne zamandır bütün gücümle depremin açtığı çatlak üstünden atlamağa çalışıyorum. Bir defa bile karşıya geçmeyi beceremedim. Hep kendimi çukurun dibinde buluyorum.»

Dedesi «Bazı şeylere öyle çarçabuk ulaşılamaz» dedikten sonra sözlerine şunları ekledi:

«Sen bu arada arıcılığı da öğrenmeye bak. Biliyorsun bizim geçim kaynağımız baldır. Şimdi kovana aldığımız bu arılar çok geçmeden petekleri dolduracaklar. Sonra biz de onları ezip içlerindeki balı alacağız.

O günden sonra Markus eline fırsat geçtikçe atlama egzersizleri yaptı.

Bir sabah büyükbabası, «Bugün Hiero bize gelecek» dedi. «Büyük gösterilere önümüzdeki ay başlanacak. Hiero buraya uğradıktan sonra tekrar Ellis'e dönecek. Bir ay daha çalışıp kendisini iyice hazırlıyacak.»

Markus «inşallah» dedi, «defne dalını bu yıl o kazanır.»

Büyükbaba başını sallıyarak «inşallah» dedi. «Bu gösterilerde çok üstün başarı elde edenlerin anıtları bile dikilir.»

Sonra konuyu değiştirerek, «Markus» dedi, «al şu bir sepet üzümü dostum Aneus'a götür. Kendisi gençken ünlü bir uzun atlama şampiyonuydu.»

Markus üzümleri götürdü. Sonra adamla uzun atlama hakkında konuşmağa başladı. Aneus çocuğa gençlik anılarından bir kaçını anlattıktan sonra «Delikanlı» dedi, «Görüyorum ki bu spora sen de çok meraklısın. Halterlerin var mı?»

Markus «hayır, ben onun yerine taş kullanıyorum» deyince eski şampiyon içeri girdi, biraz sonra elinde eşit ağırlıkta iki demir çubukla geri döndü. Bunları Mar-

Hangisi Doğru?

1. **Osmanlılar devrinde «Levent» kimlere denilirdi?**
   Boylu poslu gösterişli kimselere - Deniz askerlerine - Savaşta yararlık gösterenlere.
2. **Hangi gezegenin etrafında halkalar vardır?**
   Satürn - Jüpiter - Uranus.
3. **Balıkların yüreği kaç gözlüdür?**
   Üç - İki - Dört.
4. **Napolyon'u Waterloo savaşında kim yenmiştir?**
   Nelson - Washington - Wellington.
5. **Cam üzerinde iz bırakmak suretiyle yazı yazmakta hangi asit kullanılır?**
   Tuzruhu - Flor asidi - Kezzap.

(Cevabı S. 14 de)

Halı dokuyan bir köylü kadın.

Halı olan yünün hikâyesi

ÖNCE küçük ve kıvır kıvırdım. Kırlarda sevinçle koşan, baharın tadını çıkaran kuzunun sırtını korurdum. Üşütmedim onu. Kuzu ile birlikte büyüdüm. Tüy kadar hafif iken biraz ağırlaşmaya ve renk değiştirmeğe başladım. Kuzu büyüyüp toklu ve koç olunca beni kırktılar Makasın biraz daha büyüğü, kırklık denilen aletle koç sahibi beni koçumdan koparırken canım çok acıdı Ağladım ama içimden; bunu kimse duymadı. Yerimi başkaları alsın diye köklerimi koçun sırtında bıraktım.

Hepimizi bir yere yığıp yıkadılar. Daha önce bizim beslenip büyümemize yardım eden çoban göz yaşlarıyla bizden ayrıldı. Kavalıyla en yanık türküsünü söyledi:

Güzel koyun sana çanlar takayım

Takayım da ben keyfime bakayım

Senin için dağı taşı yıkayım

Meleme koyunum ağlatma beni...

Koyunlar ve koçlar da bizlerden ayrıldıkları için ağlıyorlardı. Koyun sürüsü zümrüt gibi yeşil ovalara otlamaya giderken biz de fabrikaya getirildik. Genç kadınlar, küçük kızlar bizleri eğirip iplik yaptı. Bize

---

kus'a uzatırken, gülerek şöyle diyordu: «Her zaman eşit ağırlıkta taş bulmak hayli güç bir iştir. Bence bu zamana kadarki çalışmalarından iyi bir sonuç alamamanın sebebi taşların ağırlığının eşit olmaması. Bu halterler daha ilerilere atlamanı sağlıyacak.»

Markus adama üst üste teşekkür ettikten sonra deprem çatlağına doğru koşmağa başladı Bu sırada kulağına «imdat, imdat» sesleri geldi. «Ne oldu acaba?» diye etrafına bakınırken uçurumun karşı kıyısında yeğenini gördü.

Şaşkın şaşkın, «A, a, Hiero'ymuş. Bir şeyden çok korkmuş. Kaçmağa çalışıyor» diye söylendi. İyice bakınca siyah bir bulut halinde arıların delikanlının üstüne doğru ilerlediklerini gördü. Ne yapacağını düşünürken hemen aklına dedesinin arılara ait öğrettiği bir şey geldi

«Ona yardım etmeliyim» diyerek ileri atıldı. Ellerine ağırlıkları alıp kollarını havada sallarken gözüne uçurumun ortasındaki sivri uçlu kaya takıldı. Eğer yine karşıya geçmeyi başaramazsa mutlaka o her tarafı bıçak gibi keskin kayanın üstüne düşecekti.

Ama bir defa kararını vermişti. Derin bir nefes aldı. Kollarını tekrar öne doğru savurarak vücudunu yaylandırdı ve elindeki ağırlıkları geri fırlattı.

Olanlara bir türlü inanamıyordu. Çünkü kendisini karşı kıyıda bulmuştu. Hemen toparlanıp korkusundan ne yapacağını şaşırıp kalmış olan Hiero'ya doğru koştu. Üstüne atılıp delikanlıyı yere devirdi ve soluk soluğa, «Hiç kıpırdama» diye tısıldadı.

İki genç, bir süre devrilmiş heykeller gibi yerde uzanıp kaldılar Arıların öncüleri onlara dokunmadan üstlerinden geçip gittiler. Bunları bütün arı topluluğu takip etti.

Hiero bu büyük tehlikeden bu kadar kolaylıkla kurtulduğuna bir türlü inanamıyor, korkudan hâlâ titriyordu.

Biraz sonra kendine gelince hemen, «Çok teşekkür ederim Markus» dedi, «Eğer sen olmasaydın bunlar her tarafımı delik deşik edeceklerdi Peki ama ne yapacağını nereden biliyordun?»

Markus «büyükbabam öğretmişti» dedi. «Teşekküre değmez, asıl önemli olan sana birşey olmaması. Köyümüz senden birincilik bekliyor.»

yün ipliği diyorlardı ve pek değerli tutuyorlardı. Bir kısmımız elbiselik kumaş yapılmak üzere ayrıldık, bir kısmımız da halı olacaktık. Bizi çeşitli renklerde boyadılar. Kırmızılı yeşilli, bir süre güneşte kaldık.

Daha sonra tezgâhlar kuruldu. Anladık ki dokumaya başlıyacaklar Birbirinden iki buçuk metre uzaklıkta iki büyük demir çubuk yahut uzun kalas konulmuştu. Biz ipler bunlar arasına gerildik. Bir de ortasında yüzlerce delik bulunan ağaç vardı. Onun içinden geçtik. Sağlı sollu bizi geçirip ufak ufak keserek düğümlediler. Nazik elli kızlar yurdumuzun Isparta, Burdur, Denizli, Konya bölgelerinde bizi dokudular. Yapılacak her halının örneği halı dokuyanların gözleri önündeydi. En güzel halı cinsini meydana getirmek için her yüz santimetre kareye 900 düğüm atmak için uğraşıyorlardı. Bu arada halı dokuyanların çocukları ağlardı. Anneleri onlar için ninniler söylerdi:

Yünüm halı olacak
Evin malı olacak
Ağlamaz benim yavrum
Çünkü vali olacak...

Çocuklar da bizim güzel renkli işlemelerimize bakarak sevinip susarlardı.

En sonunda işlemelerimiz bitti ve şimdi hepinizin üzerinde koşa koşa oynadığınız evlerin süsü halılar olduk. Bizim değerimizi bilin, halıları kirletmeyin, mürekkep dökmeyin, her kirlenişte bizi bir ağlamaktır tutar.

Tahir Kutsi MAKAL

İÇİNİZDE SATRANÇ OYNAMASINI BİLEN VAR MI?

Okuyucularımız arasında satranç oynamasını bilen kardeşler varsa bize adlarını, adreslerini ve yaşlarını bildirsinler.
Eğer satranç oynamasını bilen 10 - 15 kardeş bulursak, bir «Doğan Kardeş satranç turnuvası» düzenliyeceğiz.
Böyle bir turnuva kim bilir ne kadar heyecanlı olacaktır.
İnşallah, içinizde satranç oynamasını bilen kardeşler bulunur. Bakalım, bekliyelim.

Köylüler olanları duyduklarında hayli şaşırdılar. Çünkü o zamana kadar hiç kimse depremin açtığı çatlağın üzerinden atlayıp karşıya geçmeyi başaramamıştı.

Hiero ile Markus yine o ulu ağacın altına vardıklarında orada toplanmış olanlardan biri: «Duyduklarımız doğru mu Markus» diye ileri atıldı. «Biz seni arıcı sanıyorduk. Meğer sporculuğun da varmış?»

Markus «Ben mi?, ben mi?» diye kekelemeğe başladı.

Büyük baba torunlarına kıvançla bakarak dedi ki: «Bazan bir başkası için büyük bir cesaret göstermemiz gerektiğinde birdenbire üstümüze umulmadık bir kuvvet gelir. Bir anda eskiden yapılması gücümüzün dışında sandığımız şeyleri başarıveririz.»

Hiero heyecanla, «Hepiniz beni dinleyin» diye bağırdı. «Markus uzun atlamada hayli usta. Olimpiyat oyunlarına katılması lâzım. Bu bir ayda iyice hazırlanıp rahat rahat birincilik alabilir.»

Büyükbaba gülerek «Markus» dedi. «Hiero ile birlikte Ellis'e gidip atlama alıştırmalarına katılmak ister misin?»

Markus'un gözlerinin önünde birçok yeni arkadaşlar, koşular, atmalar, atlamalar canlandı. Sevinçten uçarcasına «Tabiî büyükbabacığım, tabiî. En büyük emelimdi bu benim» dedi.

★

İKİ BÜYÜK ZAFERDEN SONRA

(Baştarafı S. 4 de)

hataları söyledi.

Konuşma sona erince Mustafa Kemal Paşa Trikopis'e «Sizin için bir şey yapabilir miyim?» diye sordu.

Trikopis sadece İstanbulda olan karısına durumun bildirilmesini rica etti. Ayrılırken Türk Başkumandanı Trikopis'in elini gene uzunca müddet elinde tutarak ona: «Harb bir talih oyunudur, general,» dedi ve sözlerini şöyle bitirdi: «Bazan en mahiri de yenilir. Siz vazifenizi yaptınız. Mesuliyet talihten geliyor. Üzülmeyiniz.»

(Halide Edip Adıvar «Türkün Ateşle İmtihanı» ndan)

Değeri olan her şey bir hazinedir

Jlık bir yaz gecesiydi. Koyu lâcivert gök yüzünde yıldızlar elmas gibi pırıl pırıl yanıyordu. Her taraf derin bir sessizliğe gömülmüştü. Bütün bunlar manzaranın güzelliğini kat kat arttırmaktaydı.

Birdenbire sessizlik bozuldu. Tepeden ovaya doğru kıvrıla kıvrıla inen yolda garip bir yaratık belirmişti. Minik bir cüce hoplıya zıplıya köye doğru ilerliyordu. Bir ara neşeli bir şarkı tutturdu:

Sarı sarı altınlar
İnci mercan yakutlar
Bekçilik yapar rüzgâr
Gökkuşağında yatar
Bu kıymetli hazine

Minik cüce Zıp-Zıp, söylediği bu şarkıya öylesine dalmıştı ki, köşeyi dönünce karşısına çıkan kulübeciği ilkin farkedemedi. Hızla önünden geçti. Kendine bir yuva arıyordu. Ama burası ferah, geniş, güzel bir yer olmalıydı.

Fakat, az sonra geri döndü. Biraz önce hiç beğenmediği kulübeye dikkatlice baktıktan sonra kendi kendine şöyle söylendi: «Burası boş, kimse oturmuyor herhalde. Eğer tahminimde yanılmıyorsam bir yuvaya kavuştum demektir. Artık ömrüm boyunca burada rahat rahat otururum.»

Zıp-zıp insanları pek sevmez, üstelik de onlardan çok korkardı. Bu minik yaratığa göre insanlar, cücelere kendi güçleri dışındaki işleri yaptıran yahut da onları cüceler kıralının hazinesinin yerini söylemeğe zorlıyan kısacası öteki yaratıklar gibi çalışıp çabalamak şöyle dursun, kolayca rahata kavuşmanın yollarını araştıran kimselerdi.

Zıp-zıp pencereye başını dayayıp içersini gözden geçirmeğe başladı. Kocaman bir oda, bir köşede bir ocak, yerde bir iki yırtık minder, ufak bir kilim parçası ve eski bir koyun postu görülüyordu.

İHTİYAR ODUNCU

Yaşar dururuz şu canım dünyada,
Bütün gün şundan bundan yakınarak.
Bari bu şekvalarda da samimi olsak ya,
Ne gezer! bir hasta düşecek olsak
Dünya gözümüze cennet görünür,
Burnumuza tüter olur esenlik.
İsteriz ki hemen bitmesin ömür,
Yaşıyalım yine hayatımızı.
Devam etsin o dirlik, o düzenlik,
Acı, ya da tatlı; razıyız, razı...

Feylesof Ezopus bu halimizi
Pek güzel anlatır bir kıssasında.
Der ki: Oduncuydu adamın biri,
Odun taşırdı şehire sırtında.
Kolay iş mi sırtta odun taşımak,
Yaşı da yetmişe vardı varacak...
Kalmamıştı gayri kuvveti, feri,
Her adım atışta tökezliyordu.
Bir gün oturmuştu dinlenmek için,
Dinlenmişti ama kalkmak ne mümkün!

İçeri girdi. Her tarafı örümcek ağları kaplamıştı. Minik cüce hemen kollarını sıvayıp işe girişti. Bu sırada ay doğudaki dağlar üzerinde daha yeni belirmişti. Karanlık gökyüzünü baştanbaşa geçip batarken de minik kulübe en titiz ev hanımlarının bile ufacık bir kusur bulamıyacağı kadar tertemiz, pırıl pırıl olmuştu.

Bu arada Zıp-zıp da yorgunluktan bitkin düşmüştü ama etrafına baktıkça emeklerinin verimli sonucunu görmek göğsünü kabartıyordu. Artık uyku vakti gelmişti. Odada kimsenin kendisini rahatsız etmiyeceği bir yer araştırıyordu. Bacanın hemen yanında minik bir dolap gördü. Burası tam istediği gibi bir yerdi. İçeriye birisi girse bile onu görmesine imkân yoktu.

Zıp-zıp öylesine derin bir uykuya dalmıştı ki, kapının açılıp içeriye usul usul birinin girdiğinin farkına bile varmadı. Ocakta ateş yakıldığını da duymadı. Yalnız yattığı yer biraz ısındığından terlemeğe başlamıştı. İlkin biraz sağına soluna döndü. Sonra da deliksiz uykusundan uyandı ve gözlerini uğuşturarak etrafına bakınmağa başladı. İçeriye bir insanın girdiğini ortaya koyan birçok belirtiler vardı ama görünürlerde kimsecikler yoktu. Başını uzatınca sandalyenin üstünde siyah bir palto, ayaklarının her biri ayrı uzunlukta olan masanın üstünde bir kitap, bunun yanından tavana doğru kıvrıla kıvrıla yükselen bir duman sütunu gördü. Başını biraz daha çıkarınca adamı da farketti. Bu, uzun boylu, güçlü kuvvetli, yağız tenli bir gençti.

O anda adam birdenbire başını Zıp-zıp'ın tarafına çevirdi. Adamın bakışlarında bir tatlılık, yumuşaklık ve mutluluk olduğu tecrübeli cücenin gözünden kaçmadı. Bunun üzerine aklından şöyle birşey geçti: «Kimbilir belki de bu ötekiler gibi değildir. Neyse ben yine tedbirli davranıp eline geçmemeğe çalışmalıyım.»

Sıcaklığın etkisiyle gözleri kapanmağa başladı, az sonra da tekrar uyuyakaldı.

Gözlerini açtığında ortalık kararmıştı. Yine etrafını kolaçan etmeğe başladı. Düzenli nefes alışlardan adamın bitişik odada yattığını anladı. Masanın üstündeki tabak, kaşık, çataldan ve kırıntılardan onun yemeğini erkenden yediği sonucuna vardı.

Zıp-zıp hemen aşağı atlayıp bulaşıkları yıkadı. Yapılacak başka bir iş yoktu. O gece civarı dolaşıp evin çevresini tanımağa karar verdi.

Az ötede yıkık bir köşk gördü. Hemen hemen bütün cüceler orada toplanmışlardı. O gece onlarla birlikte tatlı tatlı konuşarak, çeşitli oyunlar oynıyarak sabahın nasıl olduğunu anlamadı bile.

Tan yeri ağarmağa başlayınca ok gibi hızla kulübesine seğirtti. Niyeti, insanoğlu uyanmadan köşeciğine çekilmekti.

Yüreği çarpa çarpa, çıkarken açık bıraktığı kapıdan içeri süzüldü. Etrafına şöyle bir göz gezdirdikten sonra içi rahatladı. Pipo hâlâ masanın üstündeydi. Bu pipo el oymacılığının bir harikasıydı. Bir kere daha yakından seyredebilmek için döndü. İşte tam bu sırada büyük bir gürültü ortalığı çınlattı. Etrafına bakınınca kendi kendine şöyle söylenmeğe başladı: «Gördün mü olanları şimdi?»

O yükü kaldırmak bir meseleydi.
— İşte, dedi, artık tükendim, bittim!
Hayatta bir yerim kalmadı benim.
Ah böyle sefilce yaşamak ne ki,
Ölsem daha iyi olmaz mı sanki!
Nerdesin Azrail, yalvarırım gel,
Al canımı, işte ben hazırım, gel!

İşe bakınız ki dakka geçmeden
Belirmiş Azrail, adama demiş:
Bir şey dilediniz galiba benden,
Üzülmeyin, istediğiniz kolay iş...

Demin ölümünü dileyen adam:
— Yo, demiş, bir yanlışlık olacak ağam,
Zatınızdan hiç bir şey istemedim.
Bir hayırsever teşrif buyursa da
Şu yükü sırtıma kaldırsa, dedim.
Madem aylaksınız, iş ararsınız,
Eliniz yerde kalacak değil ya,
Yükümü sırtıma koyar mısınız?

Hasan Lâtif SARIYÜCE

Dönerken çarpıp yere düşürdüğü süpürgeyi kaldırmağa uğraşırken arkasından tatlı bir ses, «günaydın» dedi. «Evimi tepeden tırnağa temizleyip pırıl pırıl yapan dost sensin herhalde. Gel seninle tanışalım Ben öğretmen Ahmet.»

Zıp-zıp'ın ödü kopmuştu. Öğretmenin kendisini yakalamak için böyle tatlı tatlı konuştuğunu sanıyordu.

Çarçabuk bir yere saklanıverdi. Yakalanmaktan öylesine korkuyordu ki, bütün gün gözüne uyku girmedi. Başka bir eve yerleşmeyi düşündü Civarda uygun bir yere rastlamamıştı.

Geceleyin saklandığı yerden çıktığında herşeyin yerli yerinde olduğunu gördü. Masanın üstünde bir kâğıt vardı. Üzerinde, «İstediğin herşeyi yiyebilir, dilediğin gibi gezebilirsin» yazılıydı.

Zıp-zıp ne o gece ne de ertesi akşam eve dönebildi Çünkü konaktaki cüce kardeşlerinin ziyafeti vardı.

İki gün sonra yeni yuvasına geldiğinde şafak yeni söküyordu. Odanın durumundan öğretmenin de o gece eve uğramadığını anladı.

Ateşi yeni yakmıştı ki, ayak sesleri duyarak hemen ocağın yanındaki yerine saklandı. Öylesine yorgundu ki adamın elinden kurtulmak için uğraşacak hali yoktu. «Eğer beni ele geçirirse hazinenin yerini söyler kurtulurum» diyerek derin bir uykuya daldı.

Uyandığında karanlık çökmüştü. Kara bulutlar ayın yüzünü örtmüştü Hafif hafif esen rüzgâr bir yaz yağmurunun boşanmak üzere olduğunu haber veriyordu.

Zıp-zıp usulca aşağıya kayıp ortalığı toplamağa başladı. İşe öylesine dalmıştı ki, bir el omuzuna dokununcaya kadar hiçbir şey işitmedi.

Artık bu defa kaçıp kurtulmasına imkân yoktu. Çaresiz emirlere boyun eğecekti. Hemen «ne olur bana hazinenin yerini sormayın» diye yalvarmağa başladı.

Öğretmen şaşırmıştı, «Sen neden bahsediyorsun, dostum? Benim öyle şeylerde gözüm yok. Kazandığım yetiyor da artıyor bile, üstelik çalışıp çabalıyarak birşeyler ortaya koymanın mutluluğunu da veremez senin hazinelerin».

Adamın sesi, bakışları öy-

9 Yaşındaki Levent Konur'un örnek hareketi

3 yaşındaki kayıp bir çocuğu ezilmekten kurtarıp karakola teslim eden Levent'e törenle arkadaşlarının önünde takdirname verildi.

(2 Haziran 1962 tarihli Milliyet Gazetesinde okuduğumuz aşağıdaki haberi aynen dergimize koyuyoruz.)

İzmir, Günay Şimşek bildiriyor.

Özel Ümit İlkokulunun 3. sınıf öğrencisi Levent Konur, Alsancak polis merkezinin fahri polisi unvanını aldı.

9 yaşındaki Levent, okuldan çıktıktan sonra elinde çantası, Kahramanlardaki evine gidiyordu. Elini yüzünü yıkayacak ve mahalledeki arkadaşları ile oyun oynıyacaktı. Anne ve babası tarafından oyun için verilen müsaade tam 1 saatti. Levent, Fuarın 26 Ağustos kapısına geldiği zaman caddede başıboş dolaşan 3 yaşlarında bir çocuk gördü. Vasıtaların vızır vızır geçtiği caddede çocuk, oradan oraya dolaşıyordu. Arkasını takip etti. Çocukla meşgul olan herhangi bir kimseye raslayamamıştı. Bu çocuk, saatlerden beri annesi ve babası tarafından aranan kayıp çocuk Zeki Yalçınalp idi.

Levent Konur, Zeki'yi elinden tuttu ve konuşa konuşa bir kilometre kadar ötedeki Alsancak Karakoluna gittiler. Levent, vaziyeti karakoldaki polislere anlattı.

Yaşından ümit edilmeyecek şekilde hareket eden küçük öğrenci, Alsancak Polis Merkezindeki vazifeli polisler tarafından teker teker tebrik edildi ve kendisine merkezin fahri polislik unvanı verildi.

9 yaşındaki Levent, takdirname ile de taltif edildi. 2 Haziran 1962 tarih ve 419 sayılı takdirname, okulda yapılan bir törenle arkadaşları huzurunda kendisine verildi.

DOĞAN KARDEŞ — Levent kardeşi bu örnek hareketinden ötürü kutlar, başarılar dileriz.

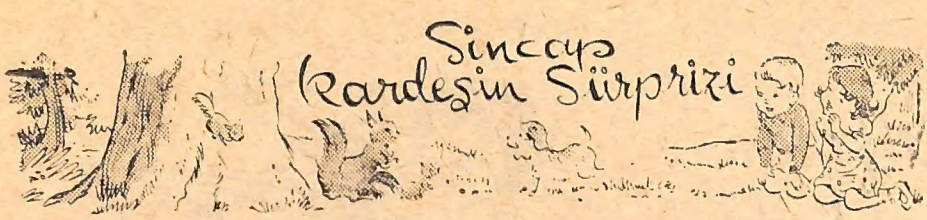

Bir gün bizim ikizler, köpekleri Karabaşı da yanlarına alıp evlerinin az ötesindeki koruluğa gittiler. Bir süre yürüyüp etraflarını seyrettikten sonra ulu bir meşe ağacının altına oturup dinlenmeğe başladılar.

Sincap kardeş de gelenleri görmüştü. Hemen ağacın tepesinden aşağıya inerek ikizlerin karşısına geçip oturdu. Ali onu görünce hemen «A! a! bu bizim Fırça Kuyrukmuş» diye sevincini belli etti ve eski dostunun hatırını sormağa başladı: «Uzun bir süredir ortalıkta görünmüyorsun. Nerelerde saklanıyordun bakalım?»

Fırça Kuyruğun kimseden saklandığı, gizlendiği yoktu. Çok işi olduğundan eski dostlarına görünmemişti. Bu arada onlara çok hoş bir sürpriz hazırlamıştı.

Tekrar ağaca tırmandı. Ayşe arkasından «Ne o, Fırça Kuyruk bizden kaçıyor musun?» diye sesleniyordu.

Sincan Kardeş az sonra aşağıya indi. Fakat bu defa yalnız değildi. Yanında iki sevimli yavru sincap da vardı.

İkizler hep bir ağızdan: «Ne cici, ne cana yakın şeyler bunlar» diye yavruları sevmeğe başladılar.

Fırça Kuyruk dostlarının yavruları beğenmesine çok sevinmişti. Miniklere kıvançla bakıyordu. Bu arada Karabaş'ın da onları koklamasına izin verdi.

Karabaş tatlı tatlı havlıyarak sincap kardeşle konuşmağa başladı: «Uzun zamandır görünmemenin sebebini şimdi anladım. Yavrularına çok iyi bakmışsın. Seni tebrik ederim. Bugün karşımıza böyle kalabalık bir aileyle çıkarak bir sürpriz yaptın doğrusu.»

le tatlıydı ki, birdenbire Zıp-zıp'ın kanı kaynayıverdi

Çarçabuk dost oldular. Bütün gece oturup birbirlerine başlarından geçenleri anlattılar.

Artık güneş doğmuştu. Öğretmen minik arkadaşına dönerek, «Gel seninle biraz dolaşıp sabah havası alalım.» dedi.

Cüce ilkin durakladı. Fakat adamın öyle güven verici bir bakışı vardı ki, bütün şüphelerini bir yana atıp teklifi kabul etti.

Dışarı çıktıklarında yağmur dinmişti Kara bulutlar dağılıyordu. İkisi birlikte tarlalar arasından yürüyüp ilerdeki minik tepeye tırmandılar. Oradan etrafı seyrederlerken güneş bulutlar arasından sıyrıldı ve gökyüzünde göz kamaştırıcı güzellikte bir gökkuşağı belirdi.

Kuşağın bir ucu öğretmenle köylülerin elbirliğiyle yapmağa başladıkları yeni okul inşaatının bulunduğu yerdeymiş gibi görünüyordu.

Öğretmen insanın içine ferahlık veren tatlı bir sesle, «bak» dedi. «Gökkuşağının ucundaki hazine işte oracıkta. Gözlerinin önüne serilmiş duruyor.»

Minik cüce iyice baktı, baktı. Fakat küçük kulübe, dağlar ova, bir de yeni başlanmış bir yapıdan başka birşey göremiyordu. Sonra yeni dostuna dönüp, «yanılıyorsunuz galiba» dedi, «Ben orada hazineye benzer birşey göremiyorum.»

Öğretmen her zamanki tatlı gülümsemesi ve sakin sesiyle konuşmağa başladı: «Bir hazine her zaman kıymetli taşlar, altın, elmas gibi şeylerden meydana gelmez. Değeri yüksek olan her şey başlı başına bir hazinedir. Şurada gördüğün yeni başlanmış yapı yanında sizin kıralınızın bütün hazineleri pek sönük kalır.»

Eksik ciltlerinizi tamamlayın

Dergimizin 1958, 1959, 1960 ve 1961 yıllarına ait 14, 15, 16 ve 17. ciltlerinden az miktarda kalmıştır.

Her cilt 15 liradır.

İsteme adresi: P. K. 1146 - İstanbul

Dişçide Kahkaha

Dişçi amca dişlerinizi oyarken güler misiniz ağlar mısınız? Eğer ağlıyorsanız pek yakın bir gelecekte kullanılmağa başlanacak olan dönme hızı son derece yüksek supersonik jet diş oyma araçlarının sizleri güldüreceğine emin olabilirsiniz. Bu yeni diş oyma aleti o kadar hızlı dönmektedir ki, insanın canını yakmağa zaman kalmamaktadır. Diş oyma aletinin yüksek dönme hızından insan ağzında dişlerini gıdıklayan bir su akımı hissetmekte bunun etkisiyle de gülmeğe başlamaktadır.

Üstelik bu aletle dişlerinizi tedavi ettirirken, bildiğiniz diş oyma aletlerinin sinir bozan gürültüsü yerine, çok uzaklardan geçen bir jet uçağının sesine benziyen bir vınlama duyacaksınız.

Diş fırçasını nasıl kullanmalı ?

Dişten, dişçilikten söz açmışken bir de resme göz atıp diş fırçasının nasıl olması gerektiğini anlıyalım. Resimde dikkatinizi özel olarak ne çekti acaba? Bir fırçanın da dişleri vardır. Üstelik, ağzınızdaki dişlere nasıl bakıyorsanız fırçanın dişlerine de aynı titizliği göstermeniz gerekmektedir. Bunun için de dişlerinizi fırçaladıktan sonra fırçanızı güzelce yıkayın ve kuruması için bir yere asın. Yahut da fırça kısmı yukarı gelmek üzere bir bardağın içine koyun. (Bardağı da haftada hiç olmazsa bir defa yıkamayı sakın unutmayın). Hiç iki fırça alıp bunları sırayla kullanmayı denediniz mi? Meselâ iki ayrı renk fırçanız olsa, yeşil ve kırmızı... Kırmızısıyla pazartesi, salı ve çarşamba günleri dişlerinizi temizleseniz öteki günler, onu dinlendirip yeşilini kullanırsınız.

Her gün bir elma

Her gün bir elma yemek insanı dişçinin koltuğundan uzaklaştırır diye bir söz vardır ama bu ancak aşağıdaki öğütleri de tutarsanız gerçekleşebilir.

Dişlerinizi günde iki defa fırçalayın, kahvaltıdan sonra ve yatmadan önce. Dişlerinizi yukardan aşağı ve aşağıdan yukarıya doğru fırçalayın. Diş aralarındaki kırıntıları ancak bu şekilde çıkarabilirsiniz.

Her yemekten sonra ağzımızı iyice çalkalayın.

Muntazam olarak dişçiye gidip dişlerinizi muayene ettirin.

Süt, yağ, yumurta, et, meyva gibi vücudu kuvvetlendirici şeyler yiyin. Elma, havuç gibi dişleri temizleyici meyvaları bol bol yiyin.

Öğün aralarında abur cubur yemeyin

Öğün aralarında tatlı, şeker yemeyin bunların yerine meyvaları tercih edin. Bütün bu noktalara sıkı sıkıya uyarsanız dişçi amcaya supersonik jet diş delme aletini sizin dişlerinizde denemek imkânını vermezsiniz.

(Diş fırçasını ilk defa M.S. 1500 de Çinliler bulmuştur.)

ŞEMSİYENİN TARİHİ

İlkbaharda, sonbaharda ve yazın birdenbire boşanıveren sağnaklarda hemen şemsiyelere ve yağmurluklara başvuruyuruz. Bizi ıslanmaktan koruyan bu faydalı aracın ilk defa ne zaman ve kimin tarafından bulunduğunu herhalde merak etmişsinizdir.

Şemsiyenin tarihi hayli eskidir. Bu konuda, Eski Mısır ve Ön Asya uygarlığına kadar inmek bile mümkündür.

İlkin bu aracın insanları ıslanmaktan değil de güneşten korumak için kullanıldığı anlaşılmaktadır. O devirlerde şemsiye bugünkü gibi herkeste olan bir şey değildi. Ancak kırallar, din adamları ve ülkenin ileri gelenleri kullanabiliyordu.

Bir Çin efsanesine göre şemsiyeyi bir kadın bulmuştur. Böyle bir şeyin ortaya konulmasına sebep de yakıcı güneş ışınlarından korunmak kaygusuydu. 18. yüzyılın başlarındanberi de Batı dünyasında yağmurdan korunmak için kullanılmaktadır.

Amerika'da ilk defa göründüğünde hayli ilgi çekici olaylara sebep olmuştur. Baltimor limanındaki ufak bir mağaza sahibi, Hindistan seferinden dönen bir gemiden topluca bir para ödiyerek bir şemsiye alır. Sonra şemsiyesini açıp yürümeğe başlar. Yoldan gelip geçenler durup şaşkın şaşkın bu acayip şeyi seyretmeğe koyulurlar. Küçük çocuklar ağlamağa, daha büyükçe olanlar da adamın peşinden gitmeğe başlarlar.

Ancak polisin karışmasıyla ortalık yatıştırılır. Büyük annelerinizin gençliklerinde kullandıkları şemsiyeler genel olarak siyah ve iki kişiyi kolayca yağmurdan koruyacak kadar kocamandı. Bugün ise yağmurlu günlerde sokaklar renk renk minik şemsiyelerle bir çiçek bahçesini andırmaktadır. Üstelik katlanarak ufacık bir paket haline gelebilecek kadar da kullanışlıdırlar.

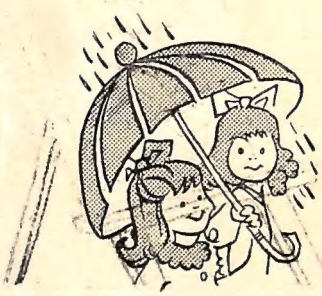

Dikkat ettiyseniz şemsiyelerin çoğunun sapında minik püsküller vardır Bugün bunlara süs gözüyle bakılmaktaysa da bunların kökü eski bir inanca duyunmaktadır.

Şemsiyeler herkes tarafından kullanılmağa başlandığında şemsiyeciler saplarına meşe palamutu takıyorlardı. Çok tanrılı bir dindeki inanca göre meşe, Yıldırım tanrısının kutsal ağacıydı. Bu yüzden palamut takılmış bir şemsiyeye yıldırım düşmezdi. Bugünkü püsküller veya diğer süsler bu eski inancın kalıntılarıdır.

minikler

Çizen: İBR. ERSARAÇ

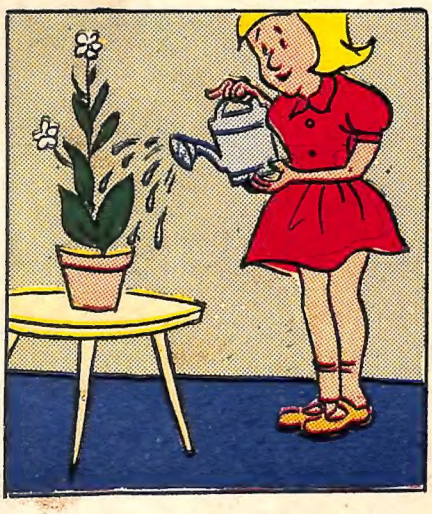

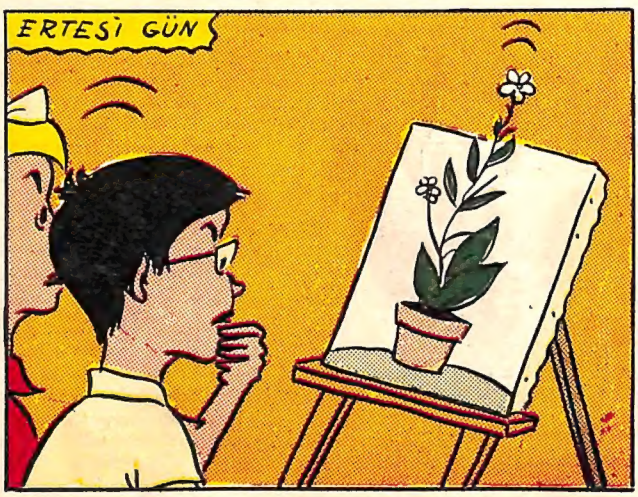

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.